IX. évfolyam. 214. szám. Kedd, 1875. deczember 14

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20.—
Félévre . . . . 10.—
Negyedévre . . . 5.—
Egy hóra . . . 1.80
Egy szám 8 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr. többször 10 kr.
Bélyegdij minden irdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos 30 krajczár.

Egyetértés és Magyar Ujság

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Szerkesztői Iroda:
Budapesten IV.
megyeháztér 9. sz.
hova a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-Hivatal:
Budapest, IV., Megyeház tér 9. sz.
Vodiáner F. nyomdájában

Előfizetési feltételek
az
„EGYETÉRTÉS és MAGYAR UJSÁG"-ra.

Évnegyedre . . . . . **5** frt. — kr.
Félévre . . . . . **10** frt. — kr.
Egy hóra . . . . . **1** frt. **80** kr.

Az előfizetési pénzek s utalványok az **„Egyetértés és Magyar Ujság"** kiadóhivatalának, Vodianer nyomda, megyeháztér 9. szám alá küldendők.

A budget.

(K—y.) Előttünk van a véglegesen simára csiszolt tükör. Az 1876-ki költségvetés a képviselőház által megszavaztatott. Már most áttekinthetjük az eredményeket tisztán. Az összeg, mely az ilyetén megállapitott, az eredeti pénzügyminiszteri előterjesztésen két forumon keresztül tett változtatásokkal összeállitott költségvetésben deficzitként szerepel, 10.878,045 frtot tesz. Felettébb alkalmas arra, hogy fülhasitó dicsériádák zengésére és örömrivalgásra késztessék a kormánypárti sajtó azon tény konstatálhatására, hogy a mult évben 21 millióra praeliminált hiánynyal szemben a jövőre nézve 11 milliónyi mérlegjavulás mutatkozik, hirdetve a fusió magasztos eredményeit és a szabadelvü kormány tevékeny politikájának gyümölcsét. S csak egy kis türelem legyen az „áldozatok" zsarolta bohémiánokban: ez ösvényen kibontakozik hazánk a pénzügyi zavarok hinárjából és jóvá tétetnek ideiglenes szenvedéseink árán a mult vétkes könnyelmüsége által okozott hibák.

Elég részünk volt az ilyféle malaszt-teljes vigaszból és biztatásból eddig is. Hosszu nyolcz éven át nem kaptunk egyebet, mint nagyhangu szavakba palástolt semmi horderejü nyilatkozatokat, krokodilus könycseppekben balzsamot vérző sebeinkre azok részéről, a kik legközelebb állottak a hazaárulás büntényéhez. Égbe *kiáltó* nyomorunk, gyilkoló mizerabilitásunk *kárpótlásául* viseljük nyakunkban a jármot, hátunkon a tarisznyát és kezeinkben a koldusbotot. Sodáig jutottunk, hogy az ország vitális érdekeit részben félreismerő, részben szándékosan eljátszott politika a nép hitét ingatvaneg, a közszellemet fertőzve be, az immáron önlétünkkel való meghasonlás tünetei tanusága szerint megért közöny vészes karjai közé dobott, a melyet az életuntság szokott követni, s a mely elől egyesek számára csak öngyilkosság, de milliók számára a menekvésnek semmi utja nincsen sehol.

Számos adagát nyeltük el a cynikus ámitásnak; mert a nemzetet ily örvénybe sodró politikának ennyi ideig való fentarthatása számos, a politikai becsületesség és még kevésbbé a lelkiismeret követelményeivel össze nem férő cselekményt szükségelt; de való an, oly mérvü szédelgésre, a nemzetnek oly veszedelmes felrevezetésére számitott humbugra, mint e fusió szentségtelenitte vérből származó „szabadelvü" nemzedéknél, nem találunk példát a világ egyetlen egy parlamentáris államában sem, oda számitva honunkat is a hirhedt deákpárti uralom rut politikai életével. A sophismák, a hamis állitások csak ugy hemzsegnek közöttük, sőt még az sem genierozza, hogy az igazság látszatát is kerülve egy-egy bombasztikus, hatáskeltő reflexió kedveért egyenesen hazudik az excellentiás urak egyik, vagy másika. S e nyilvánosan eléggé jellemzőn meg nem nevezhető eljárás, az „önérzet" egyik fattyuhajtásának sudarára helyezkedett vak merészség abban szüli következményeit, hogy a jóhiszemüek és tudatlanok tömegét szaporitva: magában a nemzet kebelében talál támogatókra ennek az önpusztulását inauguráló politika.

Igy történhetik meg; egyedül ily módon lehetséges az, hogy még mindig számosan akadnak, a kik a jövő évi költségvetésnek boszantóan komoly hangon hirdetett „javulásából" nemcsak viszonyaink jobbra-fordultát képesek következtetni, hanem ehhez képest valóságos vak bizalommal táplálnak hitet a gyökeres helyzetváltozást hozandó jövő iránt. Csak ez teszi lehetővé, hogy a nemzet mind az utolsó szálig nem fogja fel az existentiáját fenyegető veszedelmet, a melyet a jobb jövő redőivel öveznek körül a szabadelvü párti faiseur ök.

A tavaly 21 millió forintban praeliminált deficzithez képest a most 10,800,000 frtban megállapitott hiány látszólag 11 milliónyi javulást mutat. A kormánypárti sajtó szerint e 11 millióhoz jövőre még 7 millió forint megtakaritás jövén, ez már 18 millióval fogja megváltoztatni a két év előtti mérleget. Am de az ágyuk beszerzésére és a rente kölcsön kamataira szükségelt 6 millió forint kevesbitőleg hat a javulást mutató különbségre; mely tehát a 18 millióhoz felveendő lévén, az igy nyert eredmény összesen 24 millió forintnyi összeget képvisel, a mely összeg az ez évi deficzitet még 2—3 millió többlet fönmaradásával ellensulyozza. Világos tehát ebből, hogy államháztartásunk megingott egyensulyának helyreállitása rövid két év alatt be fog következni.

Nos hát dörzsölje kezeit örömében, a kinek számok ilyetén összeállitása által valóban félre engedi magát vezettetni.

De viszont nevessen, a ki józanul összeveti egy kissé a tényeket, meghányja-veti ama körülményeket, a melyek okvetlenül szükségesek ahhoz, hogy a számitásnak a valóság tényleg megfeleljen, — s igy okvetlenül rájön azon tapasztalatra, hogy hiszen mindez voltaképen csak nehány vastagon hamis tétel kalmárügyességgel összeállitott képlete; a mely egészen más alakot mutat, hogy ha a részleteket kellő szempontok szerint tekintjük.

Mindenek előtt le kell szállitani józan számitás szerint az összes jövedelemből legalább 5 millió forintot, mint oly összeget, a mely a 8 millióig kivetett uj adóból részint tulterhes volta, részint az itt található fallációk miatt befolyni nem fog. S ha ez évben befolynék is: nincs e kerek földnek az az exequator minisztere, a ki a jövő évben képes volna azt kipréselni; mert ha e 8 millió adóemelést megbirná is még egy-két évre a nemzet, fiskális eredményei nem fognak megfelelni a várakozásnak azon körülménynél fogva, hogy azok sujtattak e teherrel, a kik a direkt adóknak eddig is legnagyobb részét fizették.

A 10 millió forintnyi deficzit e körülménynél fogva is már 15 millióra fog rugni a valóságban. Az ágyukra és rentekölcsön kamataira szükségelt 6 millió frt pedig a jövő évben hasonlókép meglesz, azon különbséggel, hogy a rente kamata a kilátásba helyezett uj összegek felvétele által szaporodni fog. E 6 milliót tehát a 15 milliőhoz számitva, lesz a tényleges hiány 21 millió forint; feltéve, hogy valaki uj fegyvert nem talál fel és delegatusaink egy két millióval ismét fel nem rugtatják a quótát.

Természetes azonban az is, hogyha már a kormány most több megtakaritást elérni nem tudott: a jövő évben ahhoz még 7 millió frttal nem járulhat, annál is kevésbé, mert most már a megtakaritások feladata hatványos mértékben nehezül az oknál fogva, hogy az a könnyebben törölhető tételeknél már életbeléptetett. És igy 2 millió forintot fogadva el megtakaritásnak, a 21 milliőhoz még 5 fog járulni, mihez képest a deficzit okvetlenül ki fog tenni 26 millió forintot.

Igy is lehet, sőt kell ezt számitni.

Ehhez nincs véve azon különbség, mely a sok tételnél optimisztikusan előirányzott és a valóságos összeg között leend, s mely esetleg 10—15 millióra felmehet.

Ehhez nincs emlitve azon körülmény, hogy tehát az ideiglenes „áldozatok" a jövőre nézve is fen fognak tartatni.

És ehhez nincs hozzáadva ama kiadás, mely csak ez évre függesztetett fel, a jövőre nézve azonban ismét folyóvá tétetik s igy mint kiadás a deficzit nagyitását fogja okozni.

Látni való ezekből tehát, hogy mennyi értéke van ama „vivmánynak", a melyet a „szabadelvü politika", az áldott fusió keresztül vitt. Mennyi direkt financziális eredményt fog szülni a jövő évi tényleges bevételek és kiadások szaporitása, és illetőleg apasztása.

És szolgáljon-e vigaszunkra azon figyelmeztetés, hogy „a multhoz mérten kell a fejlődés irányára következtetni", mint a kormány sajtója ajánlja? E multat rég elitélte a közvélemény s mi az akkor divott politikának épen soha nem voltunk barátai s még számba vegyük!! De ha valóban ahhoz képest kell következtetnünk is a fejlődés irányára, ám összehasonlithatjuk azon főbb mérleget, mely az 1868. évi előirányzatot tartalmazza, azzal a költségvetéssel, a mely a jövő évi eredményeket tünteti fel: legalább láthatja, a ki nem tudná, hogy költségvetésünkben az összegek miként módosultak 8 év után:

	1868	1876
Rendes bevétel	98,680,000 ft.	204.418,775 ft.
„ kiadás	100.567,000 „	201.036,397 „
Rendk. bevétel	47.235,800 „	3.041,103 „
„ kiadás	35.348,800 „	26.231,586 „
A r. bev. s kiadásnál hiány	1.887,000 „	f. 13.382,378 „
A rendk. bev. s kiadásoknál fölösl.	11.887,000 „	h. 21.760,423 „
Összes bevétel	145.915,800 ft.	224.364,623 „
Összes kiadás	135.915,800 „	232.802,708 „
Végeredmény	f. 10.000,000 „	h. 8.438,085 „

Az 1876-iki 8 millió hiányhoz még jön mintegy 2.500,000 frt, mint a rentekölcsönkamata, s igy lesz a végleges hiány 10.878,045 forint.

Vivát tehát „liberális" politika! ez egyszerü számokban is nyilvánul müved érdeme, dicsősége!

A függetlenségi kör ma, kedden d. u. 4 órakor értekezletet tart.

Az „Ellenőr" collegája.

Nemcsak a sajtóban, hanem a közvélemény tisztességes részében is nagy visszatetszést szült az utóbbi időkben, hogy a „Pesti Napló" emberei geráljják magukat oly ügyek körül, melyek ellen éveken át váltig küzdöttek.

Ha kevésbé volna ismert e clique a multból; ha végig nem szolgált volna minden kormányt: talán megjárná a szerep, melyet Pudli fejedelem utódai a minden lében kanálaskodás által igyekeznek helyreütni. De a közönség nagyon jól ismeri őket, nincs az a párt, nincs az az árnyalat, mely gyanus szemmel ne tekintené e frondeur elemeknek szemérmetlen viczkándozásait.

Hazugság, kétszinüség, szolgalelkűség volt jellemvonásuk mindenha és most bizonyos kétes erkölcsü nők példájaként befurakodnak ide is oda is, hogy kompromitálják az ügyet és társaságukat mindenütt.

Vannak ugyan esetek a társadalmi életben és az erkölcsi világrend ezeket mindig a szebbek közzé igtatja, hogy ferde, sőt rosz előéletü emberek megváltoznak. Csakhogy ily változásnak komolynak, öntudatosnak, következetesnek kell lennie, s nem a ravaszság oly kiszámitott nemével érvényesülniök, mely iparlovagok sajátja, ha ujra félrevezetni és ujra megcsalni akarják bizalmatlan áldozataikat. Már pedig a „Pesti Napló" ujabb politikai magatartása mákszemmel sem jobb ezekénél. Napról napra elárulja, hogy a tetétés cselszövő manövere az uj változás, melyet bizonyos clique a kormánypártiság örve alatt látott jónak szinre hozni, hogy tévutra vezesse és felültesse a közönséget. Az önálló vámterületre vonatkozólag meginditott agitatiójokkal, melyből kizárni igyekeznek a valódi törekvést, mintha tartanának tőle, hogy a kenyértörés alkalmával nem lesz a régi deákpárti utra terelhető a mozgalom, szintén azt áruljak el, hogy azt csak lépvesszőül tették ki, gimpliket fogni kormányra jutásuk előmozditására. Az áskálódó clique majd akkor aztán gondoskodik, hogy tovább is folytathassa a corrupt uralmat; az önálló vámterület és önálló bank kérdése pedig a „döntő körök" palástja alá reked, mint rekedt nyolcz éven át folyton folyvást.

Hanem csalódnak nagyon, ha fölteszik a közönségről, hogy a „Pesti Napló" jól ismert, és megvetett hatalomsovárgói kedvéért, majd azok felé fordul bizalmával, a kik hét éven át kormányozták az országot, de nem is tettek aztán érdekében semmit.

Hogy ettől a cliquetől nem várhat semmi jót az ország, mégha hizelegnek is most neki, arra nézve a mult szolgálhat tanuságul. Szóval és tettel küzdöttek ők annak még gondolata ellen is, a mit ma lépcsőül akarnának felhasználni. Megtérésök csak álcza, melyet napról cserélnek, a mint cliquejök reménységei többé kevésbé kivánják. Az egész sajtó tisztában van ma, pártkülönbség nélkül, hogy a legkárhozatosabb, legfondorkodóbb irói elemekkel és ezeknek működésében a legellenmondóbb, a napi időjárással változó politikai irányalattal van dolgunk, mely ellen a tisztességes sajtó és hazafias törekvések nevében tiltakozik minden lap, minden párt.

A „Pesti Napló" huszonhatéves multjával és valogatott közönségével felel a támadásokra. Mintha bizony egy negyedszázadot átfutó életkor magában elég tanuság lenne, hogy aki átélte, tisztességesen élte át. Kár emlegetni e kort, mert e hosszu idő csak arra volt jó e lapnak, hogy szinét változtatva, husvéti czikkeivel a nemzetet a sir szélére vezetve, a leggonoszabb corruptiót megteremtve és terjesztve beleöregedjék az elvetemültség irodalmi fogásaiba. Ez irányban a legjobb fogás volt részéről a „Reform"-nak beolvasztása. A legcompromittáltabb hirlapirók collegiuma igy vált teljessé. A clique-irodalom feltalálta érdektársainak politikailag lejárt és megbélyegzett rokonságát.

Hogy mikép itéli és mikép tiszteli meg két különböző pártállásu lap a politikának „Pesti Napló" néven hivott irodalmi jó madarát tollairól és hangjáról: közlünk idézeteket a „Kelet Népé"-ből és az „Ellenőr"-ből.

A „Kelet Népe" igy jellemzi e szemenszedett clique-lap folytonos szinváltozásait:

„Ma szenvedélyesebben megtámadni a kormány minden életbevágó actióját, törvényjavaslatait, mint az ellenzék megtámadja, de azért holnap azzal dupirozni a világot, hogy a kormányt támogatjuk; sokszor a legprimitivebb ismeretet s józan felfogást is megtagadni a kormány vezérférfiától, másnap mégis fenhangon azzal ámitani, hogy az ország megváltója csak a tegnap lerántott miniszterelnök ur lehet; a vámkérdés megoldásától föltételezni Magyarország közgazdasági s pénzügyi jövőjét, azt állitani, hogy önálló vámterület nélkül tönkre kell mennie okvetlenül Magyarországnak, a menekülés egyedüli utja a vámsorompókban rejlik, de azért másnap a leghatározottabban arra esküdni, hogy közgazdasági pénzügyi bajainkat a jelenlegi kormány orvosolhatja, azon kormány t. i., melynek feje ünnepélyesen azt hirdette, hogy az önálló vámterület Magyarországra nézve nagyobb hátránynyal járna a vámszövetségnél; ma tele torokkal azt állitani, hogy a kormány közigazgatási javaslata megöli a városokat, tönkre teszi a polgári elem jövőjét s másnap azon kormánypárti bókkal akarni rászedni a publikumot, hogy csak ez a kormány van hivatva Magyarországon rendbehozni a közigazgatást; bizalmat szinlelni azon kormány iránt, melynek naponkint hangos bizalmatlanságot szavazunk; kormánypártinak látszani, de azért olyan suttyomberki párti ellenzékieskedéssel brillirozni az elégedetlen közvélemény előtt stb. stb., — ezen gyönyörüséges mesterséget üzi már hosszu idő óta a — ha nem mondanók is, bizonyosan tudni fogja az olvasó, — a „P. Napló" czimü lap, mint a modern politikai demoralisatió következetes bajnoka.

Ez az a „multjánál fogva is szabadelvü és szabad hirlap", mely azon balhittel bolonditja maga magát, hogy „az ország müvelt és független nagy közönségét" ő s oly czég alatt van hivatva vezetni, melyet a józan, mivelt s független nagy közönség ezen megtisztelő epithetonnal bélyegez: „kétkulacsos"."

*

Az „Ellenőr" következő itélete sem kevésbé jellemző:

„Egy „szabad hirlap" (honny soit qui mal y pense) életének huszonhatodik évében kijelenti, hogy sok kormány jött-ment, de ő nem szolgált egyet se.

Hát a tihanyi szamár historiáját hallotta-e?

Ez a szamár arról volt nevezetes, hogy tiz esztendeig volt a járatban, mintha a tihanyi barátoknak vizet hordott volna. Mindig elől vitte az átvetős puttonyokat. Hegynek fel, hegyről le, mindig ő volt vizhordó társai közt első a sorban. Csak azzal a taktikával élt, hogy mikor az üres puttonyokkal leért a Balatonhoz, csak azt várta, mikor nem néznek rá — s aztán, sütty, a telt puttonyosok élére. Ezeket szépen felvezette a klastrom udvarára, ott aztán a cisterna előtt megint: sütty az üres puttonyos szamarak élére, s azokkal le a tóhoz; s azután da capo. Igy tartott ez tiz esztendeig. Mindig a szolgálat tevő lények élén serénykedett a tiszteletre méltó élelmes genie. De az csakugyan tény, hogy egy csöpp vizet nem vitt a tihanyi barátok hasznára.

Hát ez a szamár is elmondhatta magáról, hogy soha nem szolgálta a tihanyi barátokat."

Az „Ellenőr" iményt közölt itélete annál jogosabban tekinthető részrehajlatlannak, mert magát és „szabadelvü" collegáit sem kiméltе meg a birálattól. A tihanyi élelmes szamár historiájában ugyanis benne van a többi kevésbé ravasz szamarak historiája is, a melyeknek collegialis rendben kell sorakozniok mindennap, hogy felhordják a vizet a miniszterek budai malmára.

Bár mennyire tragicomicus tehát, hogy a terhöket rendesen hordó szamarak közül az egyik bünak konyitja füleit és időjósló panasznak tátja száját a kicsapó szamár különös restsége és ravaszsága fölött: a tény mégis az, hogy mindannyiok rendeltetése a vizhordás.

Meglehet, hogy a „Pesti Napló" holnap majd tisztázza magát és kimutatja statistikai adatokkal, hány puttonyt hordott Budára fel, és hányat hozott a sajtóbureauból le. Becsületbeli dolgokban nem jó az „Ellenőr"-nek tréfázni, mert bizony kisütheti a „Pesti Napló", hogy a vizhordás körül mindig megtette kötelességét.

Elég szomoru, hogy midőn ily szépen kisütik a családi és collegiális titkot és megbeszélik egymást tihanyi módra: a nemzetnek kell meginnia teherhordásuk levét. Mert hát ennyi szamárságban és ennyi vizhordásban végre sikerült elusztatniok az országot és chorusban orditathják már most is: utánunk a vizözön. V—y.

A szombat este tartott **miniszterlanács** tárgyát kormánypárti lapok szerint kizárólag horvátországi ügyek képezték. — A tanácsban Mazuranics bán is részt vett.

A miniszterelnök a kormánypárt tegnapi értekezletén jelenté, hogy a már napirendre tüzött tárgyakon kivül még három tjavaslatot óhajt a szünidők előtt letárgyaltatni u. m.: a katonai ellátásról, a romániai szerződés beczikkelyezéséről s a sójövedékről szóló tjavaslatokat.

A főrendiház elnöki hivatalától vesszük a következő sorokat:

„A főrendi ház távollevő tagjai az elnökség által tisztelettel értesittetnek, miszerint az 1876. évi államköltségvetési, valamint ezzel kapcsolatban levő több rendbeli közigazgatási és adóügyi törvényjavaslatok a főrendi háznak folyó hó tizennyolczadikán és a reája következő napokon tartandó üléseiben tárgyalás alá fognak vétetni."

A vámkérdéshez.

Dunaföldvár, decz. 10-én.

A vámkérdés iránt fokozatosan növekedik az érdeklődés, az agitatió az önálló vámterület mellett mindinkább nagyobb mérvet ölt.

A merénylet, melyet a tehetetlenek a haza ellen ez alkalommal elkövetni akarnak, mint villanyfolyam hat a nemzetre és a tespedtséget, melybe ez sülyedt, egyszerre a közügyek iránti érdeklődés váltja fel.

A kormányelnök nyilatkozata a vámkérdésben oly indignatiót keltett, melyet az megérdemelt.

Hogy iparunk védelemre szorul, — hogy fejlődhessék és felvirágozhassék, hogy a nemzet vagyonának iparczikkekért a külföldre kiözönlését meggátolhassuk, és hogy hazánk függetlenségét iparszükségleteink kielégitése tekintetében megszerezhessük, — ezt jól tudják:

Hogy zsenge korában lévő iparunk csak ugy fejlődhetik és virágozhatik, ha azt a sokkal erősebb alapon álló és őt tulszárnyaló osztrák és külföldi ipar versenye ellen megvédjük; hogy iparunk függetlenségét ép ugy meg kell szerezni Ausztria mint a külföld irányában, — ezt nem akarják tudni.

Hogy az osztrákokkal kötött vámszerződés egyaránt elölte ugy nagy, mint kis iparunkat, ezt meg nem akarják látni a mindent rózsaszinben feltüntető, és a közügy terebélyes fája alá telepedett éhezők.

Számtalan adatok soroltattak fel ezek bizonyitására; hogy szaporitsam azok számát, megemlitem, hogy a helybeli középosztály egy része lábbeli szükségletét Bécsből hozatja. „Tiz évvel ezelőtt itt helyben 300 mester foglalkozott lábbeli készitéssel; jelenleg alig foglalkozik 30. Ezelőtt öt bőrgyárunk dolgozott 50 munkással; ma kettő, alig hattal. A többi mind tönkrement."

Nemde Kautz ur! milyen örvendetes lelkület tapasztalható az ipar terén?

Ámde Kautz urra és társaira nézve sokkal fontosabb a vámközösség fentartása, mintsem iparunk felvirágzása, — sokkal fontosabb a tehetetlenek hatalomban maradása, mintsem az ország jóléte.

Nemcsak az a fátumszerü végzete van a magyar nemzetnek, hogy saját kárán kell okulnia; hozzájárul még ehhez azon szomoru körülmény is, hogy akkor, midőn a tapasztalásokból meritett hasznos leczkét javára fordithatná, a hatalom olyan kezekbe van letéve, a kormány élén olyanok állanak, kik előtt minden más inkább mérvadó, mintsem a haza állapota.

Megszokták már e nemzetnek birka türelmét, — erre épitenek; a fusióval elaltatták, mámoros állapotára számitanak.

De ez egyszer rosz alapra találtak, roszul számitanak.

Szünik már a fusió mámora, kezdődik már a kijózanodás; fogy a türelem is egyre, és szerte a hazában itt-ott felmerülő elégedetlen hangok jelei annak, hogy van még egy közeg, melynek szava van a nemzet ügyeinek vezetésébe, — hatalmasabb a föld minden hatalmánál, — a közvélemény, a nép szava.

Ha sem az adatok megszámlálhatlan tömege, sem a következmények kérlelhetlen logikája, a tehetetleneket szomoru állapotunk követelményeiről meggyőzni elegendőnek nem bizonyultak, majd észre hozza őket a nép szava.

Ébredjen csak a közvélemény! és ha felébredt, dörgő szavával vessen korlátot a lelkiismeretlen sáfárkodók tetteinek.

Nyilatkozzék minél hatalmasabban! Földvári.

A pénzügyminiszter a „N. Hirlap" szerint, jövő tavaszszal külön tjavaslatot szándékozik a 153 milliós kölcsön konvertálása tárgyában a képviselőház elé terjeszteni.

Az állampénztár kezelésének eredménye csak a jövő év közepe táján állapitható meg egész határozottsággal, annyi azonban már most is kétségtelen a „N. H." szerint, hogy a f. év tényleges deficitje a költségvetésben előirányzott összeget nagy mérvben felül fogja mulni. A folyó évre tudvalevőleg 21½ millió forint deficit volt előirányozva és a tényleges hiány, melyet a legutóbbi kölcsön maradványaiból kell fedezni, alig lesz kevesebb mint harmincz millió.

A megyék és szabad kir. városokban napról napra élénkül a mozgalom az **önálló vámterület** mellett. Igy tegnap délben a budapest-ferenczvárosi „szabadelvü" kör tartott népes gyülést, melyen nagy szótöbbséggel határozatilag kimondatott, hogy a kör az önálló magyar vámterületet okvetlenül szükségesnek tartja s ennek mielőbbi felállitása végett kérvényt nyujt be az országgyüléshez. — Továbbá Nagy-Várad város közgyülése f. hó 10-én tartott ülésében 18 szavazattal 16 ellenében az önálló jegybank és a külön vámterület érdekében szintén felirást határozott az országgyüléshez. — Hasonlóan Ersek-Ujvár összes iparosai értekezletet tartván, az önálló vámterület mellett nyilatkoztak s hármas bizottságra bizták a további lépések megtételét. — Végül mint táviratilag jeleztük, Zemplénmegye f. hó 9-én tartott közgyülése egyhangulag elfogadta a közigazg. tjavaslat mellőzésére és az önálló vámterület felállitására vonatkozólag tett két inditványt. Inditványozó Bajusz József b. t. vádolta a kormányt, hogy a megyék jogait folytonosan nyirbálván, lassanként kinozva öli el azok életét, ezáltal közönységet honosit meg s a megyét hullává aljasitja, mely experimentátiókra használtatik. — Vizmándy Ödön megyei főjegyző és Hornyai is Kálmán tartottak e tárgyban jeles beszédeket. Előbbi higgadt s tárgyilagos birálat alá vonva a tjavaslatot, kimutatá annak hiányait; utóbbi pedig melegen védelmezé a megyei autonomiát terjedelmes beszédben. Mindkettő átalános tetszésben részesült.

Torna, deczember 11.

Az igazságügyminiszterium költségvetésének tárgyalása alkalmával, deczemberben Virava József képviselő urnak azon kérdésére, alkalmaztatnak-e müveltebb rabok az irodákban? — Csemeghy államtitkár ur határozott „nemmel" felelt, helyesebb felelet lett volna részéről talán, hogy tudomásával nem alkalmaztatnak" ha csakugyan nincs tudomásával, miszerint a tornai telekkönyvben, mig törvényszékünk megvolt, a sepsi takarékpénztárnál elkövetett hamisitás és sikkasztásért elitélve levő Feiwald, a szini postán elkövetett pénzsikkasztásért elitélt Német, volt expeditor, és végre emberölésért elitélve levő Szontag folytonosan alkalmazva voltak, sőt gyakran magokban a nem rabokként álló kir. hivatalnokok nélkül időztek, kényelmesen szivarozgattak, és ha ugy tetszett, gyakorolhatta a két első, nehány forint haszonért a közönség rovására mesterségét, melyért elitélve vannak.

A törvényszéknek Kassára áttétele óta sorsa változott a két elsőnek annyiban, hogy jelenleg nem a telekkönyvben, hanem a közönség folytonos megbotránkozására az igazságszolgáltatás csarnokában, a járásbiróságnál vannak alkalmazva, hol gyakran az éjjeli órákat is töltik. Valószinü ugyan, hogy nem bir tudomással Csemegi államtitkár ur sem Perczel igazságügyminiszter ur a Tornán történtekről, különben nem sikerült volna Klekner királyi ügyésznek ezen minőségben az

Csávolszky Laj

államot és több szegény polgárt több ezer forintig elsajátitás által megkárositani és jelenleg is szabadlábon élvezni az igy elorzott vagyont, holott a müveletlenség és szegénység által inkább menthető csirketolvajok azonnal elfogatnak. Nagy privilegiuma biz ez kinevezett királyi embereknek, más közönséges polgárok felett, az egyenlőség magyarázatát itt csak abban találjuk, kleine Diebe hängt mann, grossen lässt mann laufen.

Tornai.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése deczember 12-én.

Elnök: Ghyczy Kálmán. A kormány részéről jelen vannak: Széll, Tisza, és Szende miniszterek.

Elnök bemutatja Ujvidék város felterjesztését a közigazgatás bizottságról szóló törvényjavaslat ellen továbbá, Csiky Sándor kérvényét a kincstár ellen fenálló követelése tárgyában, továbbá Csanky István kérvényét, melyben Csanky Lajos volt VI. osztálybeli tanulónak, ki a vegytanból megbukott a javitó vizsgát helvét hitvallásu gymnasiumban megengedtetni kéri.

Ordódy Pál előadó: bemutatja a dohányjövedék tárgyában benyujtott két törvényjavaslatát az ezen törvényjavaslatot tárgyalásra kitüzni kéri. — Ezután a költségvetési törvény harmadszor felolvastatik és elfogadtatik.

Napirenden van a 80 milliónyi járadék kölcsön tárgyalása.

Széll Kálmán akkor, midőn e törvényjavaslatot a ház asztalára tette, kifejtette annak indokait, és kéri a házat hogy azt elfogadja.

Simonyi Ernő a pénzügyminiszter ur által tervezett, már meg is kötött kölcsön iránti törvényjavaslatot el nem fogadja azért, mert a jelen perczben erre a kölcsönre szükség nincs; másodszor el nem fogadja azért, mert a megkötési mód nem olyan, mint a milyent az állam érdekei megkivánnak; harmadszor el nem fogadja azért, mert felette drága; negyedszer el nem fogadja azért, mert azon czél a hová fordittatni szándékoltatik, részint fölösleges, részint korai és szerfölött drága volna.

A pénzügyminiszter kijelentette exposéjában, hogy a 76-iki deficzitet a 153 milliós kölcsönből fedezi, a vasutaknak subventió nem adandó, mert az állam 700,000 ft kölcsönt garantiroz, végre a 153 mill. kölcsön csak 3 év mulva fizetendő igy tehát a kölcsön szükségét be nem látja. A jelen kölcsönt nem hogy előnyösen kötöttnek, de drágabbnak tartja mint a 153 milliósat, mert az 84 ez pedig 81½ fton bocsáttatik ki. A miniszter szerint, ezen kölcsön czélja, hogy az államnak tartalékalapja legyen, és hogy a vasutak subventióban részesüljenek. Az elsőre megjegyzi, hogy ha az év első felében több a bevétel, gazdálkodjék a miniszter egy az itt megmaradt összegből az év első felének kiadásai fedezve legyenek. A vasutaknak adandó subventiót törvényellenesnek tartja. A harmadik czélja e kölcsönnek, hogy a 153 milliós kölcsönből 22 millió frt törlesztessék, e kölcsönt csak 3 év mulva kell visszafizetni, szóló tehát nem tartja előnyösnek hogy most 22 millió előre fizettessék, mert ez által az államra nyereség nem háramlik.

Mert ha a 153 millióból visszafizetett 22 milliót, még mindig fenmarad a kötelezettség, hogy ezen három esztendő alatt 131 milliót kell visszafizetnie. Ha pedig megakadunk a 131 millió visszafizetésében, bizony épen azon bajban leszünk, mintha 153 milliót kellene visszafizetnünk.

Az elősoroltak után a czélt nem találja olyannak, mely az állam érdekeivel megegyeznék, azért a kölcsönt nem fogadja el és a következő határozati javaslatot nyujtja be:

Tekintve, hogy a tervezett 8 milliónyi kölcsönre ez idő szerint szükség nincsen, — tekintve, hogy a kölcsön megkötése körül követett eljárás az állam átalános érdekeivel és a szükséges ellenőrséggel meg nem fér; — tekintve, hogy a felvevendő kölcsön felette drága; — tekintve, hogy a felveendő kölcsön, oly czélokra szándékoltatik forditatni, melyek részben feleslegesek és szükségtelenek; részben pedig olyanok, melyekről gondoskodni még most korai s a tervezett mód szerfölött drága; — tekintve, hogy ezek szerint a javaslatba hozott kölcsön által Magyarország pénzügyei nem csak nem javulnának, sőt ellenben az állam fix kiadásai tetemesen szaporodnának. Mondja ki a ház határozatilag, hogy a 80 milliónyi kölcsön felvétele iránti törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadta.

Berseviczy Ferencz a jelen kölcsönt előnyösnek tartja, czéljáról nem kiván szólni, valamint előtteszólónak állitásait sem akarja czáfolni. Szóló azt hiszi, hogy valamint a megszavazott adóemelés, ugy e kölcsön is egyik tényezője az államháztartás rendezésének, és ezt megszavazza.

Orbán Balázs szerint 8 éves alkotmányos életünknek két főjellemvonása: az adóemelés és kölcsönkötés. Miniszter még a multkor azt mondotta, hogy a januárra eső kiadást fedezni képes; nem hitte volna tehát, hogy egy 80 milliós kölcsön köttessék. Szóló csak azon esetben szavazná meg a kölcsönt, ha azon a nemzeti jegybank állitatnék fel, de igy el nem fogadja azt, hanem csatlakozik Simonyi határozati javaslatához.

Bujanovich Sándor nem ért egyet Simonyi Ernővel, a ki ezen kölcsönt a 153 milliós kölcsönnél drágábbnak tartja, mert Simonyi nem vette tekintetbe azt, hogy e 153 milliós kölcsön fejében az állam minden birtokai lezálogoltattak. Szóló azon indokoknál fogva, melyet a pénzügyminiszter szeptember 19-én kifejtett a jelen kölcsöntjavaslatot elfogadja.

Széll Kálmán pénzügyminiszter mindenekelőtt előtte szólónak egyes kérdéseire kiván válaszolni. Ugy látszik, hogy előtte szólók a 6%-et magasnak tartják, ő ebben az ország hitelére nézve semmi károst nem lát, ő képzel egy 2 vagy 3%es rentet a mely drágább lehet, mint a 6%-es. Minthogy ezen kölcsönnek czélja 225—30 millió adósságainkat unificalni és konvertálni, ő ezen kölcsönt elég előnyösnek tartja. Azt tartja, hogy a vasuti járadék és tartalékalapra 50 millió talán elég lesz, de ezt nem akarja fix összegnek tekinteni. Szóló szerint, az első negyed évben nem fog a várt jövedelem bejönni, épen azért szükség van a tartalék alapra. A conversio megkezdéséről külön törvényben fog a törvényhozás intézkedni, s ebbeli nézeteit már szept. 19-én terjesztette elő. Simonyinak azt feleli, hogy akár hogy vegye is az évet, a mi bevételeink kisebbek, mint kiadásaink, és ép ezért tartaléktőkére szükség van. Hogy ezen összegből a vasutak beruházására forditott pénz törvénybe ütköznek azt tagadja, különben a törvényjavaslat előterjesztése alkalmával lesz ezen vitának helye. Tagadja azt mintha a jelen kölcsön a 153 millió forintosnál drágább lenne, és megjegyzi hogy ezen kölcsön első része már 78-ban fizetendő. Szerinte ha valamely állam el van adósodva, és hogy ha helyre akarja állitani jólétét, első sorban az adósságok consolidatiójára van szükség.

Ezen kölcsönt azért tartja szükségesnek, hogy az állam bizonyos nagy czélokat elérjen, hogy az államháztartás rendezhető legyen, és ép ezért a tvjavaslatot elfogadásra ajánlja.

Simonyi János nem tartja e kölcsönt szükségesnek mint előtte szóló, mert a miniszter biztositotta a házat, hogy mint a deficzit, mint pedig a januáriusi kiadás fedezve van. Nem helyesli, hogy a miniszter nem mondja meg, hogy a megkötendő kölcsönből mennyit akar tartalékalapnak. Jelezi továbbá, hogy tegye át a miniszter a nagy fizetéseket oly időre, midőn legtöbb a bevétel, de károsnak tartja a tartaléktőkét annyiban is, a mennyiben igy a számitások vérmesebbek lesznek. A vasutaknak nyujtandó subventiót nem csak hogy nem helyesli, de a törvényt idézve bizonyitja, hogy a kormány ezen eljárása a törvénybe ütközik. A kölcsön harmadik czélját a conversiót illetőleg kijelenti, hogy ezt csak a 153 millió kölcsönre tekinti czélirányosnak; de nem a 30 és 54 milliós kölcsönökre nézve. Az által, hogy e 153 mil. frtból 22 millió frt fizettetik, nem tartja az első lépést megtéve, minthogy nekünk 185 m. rentet kell kibocsátanunk, ha tehát erre csak 22 milliónk van, akkor még mindig 163 millió lesz azon összeg, a melyre nézve egyátalában semmikép sem vagyunk tájékozva, hogy ezt a konversió czéljából megfogjuk-e kapni vagy nem? Hivatkozik arra, hogy Magyarország 1867 óta ugyis óriási adósságokat csinált és vállalt magára. Angliára utal miszerint kövessük annak példáját, mely nem hogy adósságot csinál, de azt törleszteni igyekszik, végül kijelenti, hogy e törvényjavaslatot nem fogadja el.

Kapp Gusztáv csatlakozik Bujanovich nézetéhez és elfogadja a tjavaslatot, — **Helfy** Ignácz hosszasabban kiván szólni és igy csak holnap beszél. — **Elnök** kitüzi a jövő ülés napirendjét.

Ülés vége 1 óra 40 perczkor.

A főrendiház ülése decz. 12-én.

Elnök: Majláth György országbiró.

Jegyzők: Pallavicini Ede őrgr. Vay Béla b. és Bánffy Dezső b.

A kormány részéről jelen van Wenckheim Béla báró.

A mult ülés jegyzőkönyve hitelesittetik.

Elnök jelenti, ő cs. és kir. felsége a királyné köszönetét és üdvözletét névnapja alkalmából, a főrendek részéről hozzá intézett hódolatteljes szerencsekivánatokért. (Éljenzés). Jelenti továbbá, Ferencz modenai herczeg és a főrendi tag elhunytát. A dynastiát és a főrendiházat ért e veszteség fölötti bánatos részvét kifejezése jegyzőkönyvbe vétetik.

Elnök számos főrendi tag szabadsági kérelmét és többeknek kir. megbizó levelét mutatja be. Az igazoló bizottsághoz tétetnek át.

Győry László gr. leteszi az esküt mint a legfőbb fegyelmi biróság tagja.

Beöthy Algernon a képviselőház jegyzője áthozza a képviselőház által közelebb végleg megszavazott törvényjavaslatokat.

A törvényjavaslatok a pénzügyi bizottsághoz utasittatnak, kivéve az átalános jövedelmi adóról szólót, mely az állandó hármas bizottsághoz utasittatik.

Elnök felhivja különösen a pénzügyi bizottságot, hogy kezdje meg holnap d. e. 11 órakor a tárgyalást, hogy a költségvetés és a hozzátartozó többi törvényjavaslat felett a ház szombaton megkezdhesse a tárgyalást. A főrendiház távol levő tagjai szombatra be is fognak hivatni.

A mai ülés jegyzőkönyve hitelesittetvén, az ülés d. u. 1¾ órakor eloszlott.

A képviselőház ülése decz. 13-án.

Elnök: Ghyczy Kálmán. Kormány részéről jelen vannak Széll és Tisza.

Elnök az ülést 10 órakor megnyitván a mult ülés jkönyve hitelesittetik.

Elnök bemutatja Szeged város kérvényét a kamatláb szabályozása iránt. A kérvényi bizottsághoz tétetik át. **Jankovich** Miklós a gazdasági bizottság előadója: a gazdasági bizottság deczember havi költségvetési előirányzatát, valamint a november havi számadási kimutatást terjeszt a ház elé. Ki fog nyomatni **Bakcsy** Ferencz a kérvényi bizottság előadója, a kérvények 6. sor jegyzékét mutatja be.

Napirenden van az **állandó pénzügyi bizottság** által beadott, a 80 millió arany frtnyi járadékkölcsönről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Helfy Ignácz. T. ház! Azt mondom t. ház, és nem mondom, hogy t. képv. ház, mert sokkal több a ház, mint a képviselő. Engedje meg a t. ház, hogy mielőtt a szőnyegen levő igen fontos törvényjavaslat lényegéhez szólanék néhány — ámbár nem nagyfontosságu, de még sem felesleges megjegyzést bocsássak elő, különösen azon eljárásra nézve, melyet a t. pénzügyminiszter ur ugy a kölcsön létrehozásában. mint a törvényhozással szemben követett; és itt nem hagyhatom megjegyzés nélkül azon körülményt, mely egyébirant nem most merült fel először, t. i. azt, hogy valahányszor nagy pénzügyi miveletről van szó, a mi pénzügyminisztereink Bécsbe mennek, ott alkudoznak, Bécsben bonyolitják le a nagy pénzügyi miveleteket. Én azt hiszem t. ház, hogy egy kormány férfiu, egy miniszter állásával, decorumával nem egyezhető össze az, hogy ő szaladgáljon az üzérek után. Én meg vagyok győződve, hogy valamint Európa minden országában a pénzügyminiszterek magokhoz hivatják az illető bankárokat, és azok szivesen jönnek hozzájok, ugy nálunk is kellene ennek történni. Én még némileg érteném, ha azon bankárok mind Bécsben laknának, és a miniszter ur udvariasságból megakarná kimélni nekik az utat, de a mikor eljönnek Londonból, Párisból, Berlinből Bécsig, akkor ugy hiszem, nem szabad sajnálniok sem a költséget, sem a fáradságot, hogy jöjjenek el Budapestre.

Ezeket előre bocsátva, nem hagyhatom továbbá megjegyzés nélkül azt sem, hogy a t. pénzügyminiszter ur nem követte elődének igen helyes példáját annyiban, hogy előlegesen nyujtott volna be törvényjavaslatot, felhatalmazást kérvén a háztól arra, hogy kölcsönt kössön. A ház tudta a czélt, a mely végett a kölcsön megkötendő, ismerte nagyjában a feltételeket, a melyek alatt az megkötendő, ennek alapján a pénzügyminiszter azt megkötötte és az utólag ratificaltatott. A pénzügyminiszter ur jónak látta az ellenkező eljárást, megkötötte a szerződést, ide jött a ház elé és azt mondá most biráljátok meg, szavazzátok meg, ugy amint van, vagy utasitsátok vissza, hozzá tevén egyszersmind, — amit egybirant mindenki tud, — hogy azon csoport, amellyel a pénzügyminiszter ur ezen uj kölcsönt megkötötte, Europának leghatalmasabb csoportja. Mi következik ebből? Az; hogy ez által oly nyomást gyakorolt a többségre, hogy ha az még annyira meg lenne is győződve a kölcsön czélszerütlenségéről, mint meg vagyok győződve én, kénytelen a kölcsönt megszavazni, mert nem zudithatja maga ellen azon nagy hatalmassagot, a mely ugyis egészen markában tartja már Magyarország sorsát.

A t. pénzügyminiszter ur tegnapi válaszában, a melyet Bujanovits képviselő társamnak adott, köszönetet szavaz neki ismételve, hogy oly szép kifejezésekkel, oly nagy elismeréssel szólott a rentekölcsön alapeszméjéről. Én nem tudom, hogy t. képviselőtársam mit érzett azon perczben, én a magam részéről megvallom, hogy a pénzügyminiszter elérzékenyülése engem igazán meghatott, (Oh! Oh!) és azon meggyőződésre jutottam akkor, hogy a pénzügyminiszter ur komolyan azt hiszi, hogy a rente-eszméjének ő a feltalálója. Pedig nem csak, hogy évek óta a magyar rente-kölcsön eszméjét e padokról ismételve és ismételve hangoztattuk, de különösen a mi magat a rente kölcsön eszméjét illeti, ez már a mult században virágzott. Nem is vonta kétségbe senki, hogy a rente-kölcsön magában véve jó, sőt hangoztattam magam is az átalános budget vita alkalmával és épen azon hasonlattal éltem, melyet tegnapi beszédében a pénzügyminiszter ur felemlitett, t. i. hogy valamint a magán emberre nézve jó, ha sok apró adósságát unificálni birja, ép ugy az államra nézve is czélszerü ez. Az eszme helyességét senki kétségbe nem vonta, ámbár legyen szabad megjegyeznem, hogy a nemzetgazdák mai napig sincsenek tisztában az iránt, vajon csakugyan anynyira helyes-e mint azt némelyek és különösen a pénzügyminiszterek állitani akarják. Kérdés a tudomány előtt az is, vajon moralis eljárás-e a következő generatiókat egymás után örök teherrel terhelni. De mind ennek daczára a rente-kölcsönnek fény és árnyoldalait, egybe vetve a tapasztalás külföldön azt mutatta, hogy az előnyök felülmulják a hátrányokat. De abból, hogy külföldön ez annyira előnyös, még távolról sem következik, hogy nálunk a mi specialis viszonyaink közt ép oly előnyös. Miként keletkezett a rente a külföldön? Méltóztatik tudni, hogy először Angliában keletkezett. A polgárok, kik a takarékosságot jobban megszokták, mint fájdalom a magyar ember, biztos helyet kerestek, hol összegyüjtendő tőkéiket elhelyezhessék. Legbiztosabb helynek tartották az államot, oda vitték tehát tőkéiket az államnak, kérve, hogy évenkint bizonyos kamatot biztositson n kik. Ez adott alkalmat a great book, nagy könyv, megnyitására, hová minden polgár elvitte pénzét, biztositván magának a kamatot, és mint minden bankárnál, ott volt a conto correns. De miután a pénz milliókra felszaporodott, az állam kimondotta, hogy a tőkét nem szolgáltatja vissza, de igenis rendesen fogja fizetni a kamatot. Ebből származott az angol Consol, mely nem egyéb mint a consolidatió szónok röviditése. Később 1793-ban Cambon inditványa folytán el lett fogadva a rente mai alakja Francziaországban, és ott is igen jónak mutatkozott. Miért? Mert a polgárok pénze ott gyült össze és megint a polgárok közé ment vissza. De nálunk, hol, mint az átalános budget vita alkalmával kimutatni szerencsés voltam, az összes jövedelmek több mint 75%-ka a külföldre szivárog ki, ott a rente-kölcsönnek nem lehet az az előnye, mely a külföldön van. A külföldön azt mondják: ha idegen bankárok veszik is meg az egész rentét, se baj, sőt jobb, mert külföldi tőkék jönnek az országba, melyek után mi csak a kamatot fizetjük.

De a mi viszonyaink között a külföldi tőkék ez a 80 millió ép ugy, mint azon sok 100 millió, melyet fölvettünk, nem marad Magyarországon, nem szolgál arra, hogy a magyar ipart a magyar kereskedelmet táplálja, hanem szolgál arra, hogy a mint a pénzügyminiszterhez megérkezett, azonnal irja rá az utalványt és küldje el Bécsbe. Mondom tehát, habár egyátalában nem vonom is kétségbe a rente kölcsönnek előnyeit a többi felett, de oly előnynyel nálunk, mint a külföldön, nem bir nem fog birni mindaddig. mig fenállanak azon viszonyok, a melyek Magyarország sorsát kormányozzák.

A mi magát a törvényjavaslatot illeti, én röviden kijelentem, hogy azt el nem fogadhatom, főkép azon oknál fogva, mert a fölveendőnek proponált 80 millió arany frt vagy igen kevés, vagy igen sok.

Igen kevés arra, hogy a t. miniszter ur által kijelölt czéloknak bármelyikét is elérje, vagy a mennyiben az egyiket elérni birná, ott maga a czél rosz, igen sok pedig arra, hogy rendelkezés: alapul adassék oda a t. p. ü. miniszter urnak, mert bár mennyire tulzottnak látszassék is e kifejezés rendelkezési alap, én bátor vagyok röviden indokolni s kimutatni, hogy ez összeg czélja a ház előtt egészen ismeretlen, vakon akarja a kormány megszavaztatni a többséggel, mint megszavazta a többség a rendelkezési alapot.

Az exposé alkalmával a p. ü. miniszter egy czélt tüzött ki, mely az egész ház helyeslésével találkozott t. i. consolidálni és unificalni összes adósságainkat, most e nagy czél egésze elenyészett s csak egy kis fractiója maradt meg: a 153 milliós kölcsön consolidálásának megkezdése. Ez a kis fractio.

A másik két czél a tartaléktőke és a vasuttársulatoknak adandó beruházások.

A mi a tartaléktőkét illeti, engedje meg a t. miniszter ur megjegyeznem, hogy ámbár Simonyi Ernő barátom már két izben hozta fel, a t. miniszter ur csak felületesen méltóztatott rá reflektálni, pedig azon érvek, a melyeket ő felhozott, megdönthetetlenek.

A tartaléktőke, a melybe a t. miniszter ur annyira szerelmes, és melyről annyira bizonyitja, hogy az Magyarországra nézve kikerülhetetlen, hogy hozzá teszi az indokolásban, hogy e tartaléktőkére még akkor is leend szükség, ha az egyensuly helyre áll. Engedelmet kérek, ha az egyensuly csakugyan helyre áll, az annyit tesz, hogy a jövedelmek fedeznék a kiadásokat, ha pedig az utolsó 5 hónapban annyi többlet foly be, mint a mennyivel keveseb b folyt be az első 7 hónap alatt, akkor meg van a tartaléktőke, ha pedig nem foly be, akkor kétségtelen, hogy nincs az egyensuly helyre állitva.

Másodszor aggaszt engem a tartaléktőkének folytonos hangoztatása, mert én abban titkos bevallását látom a bankkérdés megoldásra elodázásának.

Engedelmet kérek indokolni, fogok mindent, a mit állitok. A t. pénzügyminiszter ur éppn oly jól fogja tudni, mint én, hogy más országokban, mint pl. Angliában, Olaszországban, de egy átalában mondhatni minden jól szervezett országban a tartaléktőkéről a bank gondoskodik. Hiszen valami szolgálatot csak kell, hogy a bank tegyen az államnak azon nagy előnyökért, a melyeket az államtól huz. Nagyon jól tudja, hogy az angol pénzügyminiszter ugynevezett átfutó tételeit, a pénztár hiányait a bank fedezi. Ugy látom, Olaszországban is e miatt államkölcsönt felvenni nem szoktak; ezt egy országban sem nevezik oly kölcsönnek, a mely az államnak nagy adóssági könyvébe beiktattatnék; egyszerü financiális operatió, a financz-adminisztratió dolga azt kiegyenliteni maga és a bauk között. Ha tehát a t. pénzügyminiszter urnak szándéka lenne, ha nem is most rögtön, hanem pl. hat hónap mulva egy év alatt az önálló nemzeti bankot felállitani, akkor nem mondaná, hogy a tartléktőkére jövőben is szükség lesz.

A t. pénzügyminiszter ur kétségbe vonta tegnap Simonyi batrátom azon állátását, hogy ez kölcsön rendkivüli drága; pedig méltóztassék elhinni, hogy mindent lehet tagadni, csak ezt az egyet nem, mert itt számok szólnak. Nem fogom ismételni azon számokat, a melyeket t. barátom felhozott, hanem legyen szabad hozzátenni csak kettőt. Drága a kölcsön az árfolyamnál fogva, a mely alacsonyabb azon árfolyamnál, a melyet mai nap élvez az osztrák ezüst kölcsön, drága a 6 százalékért. A tiszt. pénzügyminiszter ur azt mondta tegnap, hogy nem kell visszariadni a 6 százaléktól; igaz, — ugymond — hogy más országokban ez nincs, de ő azt öntudatosan tette. És mivel indokolja ezt? Azzal, hogy ez által könnyebbé tétetik jövőre az unificatió, a mennyiben a 30 milliós kölcsön 5 százalékkal van elhelyezve, de bizonyos előnyökkel, reménynyel van összekötve. Ha tehát a kötvények birtokosai nem kapnak valamivel nagyobb százalékot, nem fognak beleegyezni, hogy ezen kötvények conveétáltassanak. Már engedelmet kérek, arra tudok példát, — hogy az unificatió kedveért reeucálták a kamatokat, a mint ez Francziaországban történt két izben t. i. 5 százalékról 4 egy fél százalékra, 4 egy fél százalékról 3 egy fél százalékra, hanem hogy 5 százalékos adósságot 6 százalékosra unificáljanak, ily operatió a t. pénzügyminiszter urtól hallottam először emliteni; ez az ő eszméje, elismerem.

De van egy másik körülmény, a melyre eddigelé nem történt reflexió, a mely annyira drágává teszi a kölcsönt, hogy annak kiszámitása ugy szólván mai nap senkinek sincs hatalmában, és ez rejlik z 5. §. utolsó sorában, melyben az mondatik, hogy a kötvények tőzsdei jegyzése fejé benfizetendő külföldi bélyeg és illetékek az állam terhére k esnk. És itt előre engedelmet kérek a t. pénzügyminiszter urtól, ha netalán olyasmit találnék mondani, a mire ő már a pénzügyi bizottságban reflectált. Több napi gyöngélkedésem miatt nem lehettem szerencsés azon ülésben jelen lenni. Tudom, hogy e tárgyban a kormánypártnak egy igen tekintélyes tagja felszólalt, tudom, hogy a pénzügyminiszter ur arra felelt, de azon sovány kivonatos tudósitásokból, a melyeket azon ülésekről a lapok közöltek, sem a felszólalást, sem a választ nem vehettem ki világosan.

Az a körülmény, hogy a pénzügyminiszter ur akkor, a mikor ő 6%-ot biztositott, akkor a mikor beéri 80½ árkelettel, hogy akkor még a magyar állam vállára rakja a cottirozás költségeit ily általánosságban, a mint az itt van feljegyezve, ez mondom annyira drágitja a kölcsönt, hogy annak árát senkisem birja ma meghatározni. Avagy talán azt méltóztatik hinni, hogy ez valami csekélység? Az száz meg száz ezerekre fog és milliókra fog menni. Nem méltóztatnak tudni, hogy itt nem első emissióról van szó, hanem hogy a párisi tőzsdén minden évben kellend a tözsdei cottirozás költségeit födöznünk, és nem méltóztatnak-e tudni, hogy ezt utánozni akarják más államokban is, akarják Berlinben sőt közvetlen szomszédunkban Bécsben is. Kiszámitotta-e azt magának a t. pénzügyminiszter ur, hogy ez mily összegre fog rugni? Ez egészen szabadságukra van hagyva a t. bánkár uraknak ott cottirozni, a hol nekik tetszik és miután ők e mellett nyernek, — mert méltóztassék elhinni, hogy legjobb buzgalma, legnagyobb becsületessége mellett a t. pénzügyminiszter ur nem lesz képes mindent az utolsó fillérig ellenőrizni, — természetes nekik érdekükben van, mentől több tözsdén cottiroztatni ezen kötvényeket, vagyis jegyeztetni fogják oly tözsdéken is, a melyek semmi jelentőséggel nem birnak. Mert azt jól tudjuk, a ki csak némileg foglalkozott a pénzügygyel, hogy a tözsdék fontossága folytonosan változik; ott van Frankfurt, ez századok óta egyik legtekintélyesebb tözsde volt, de kétséget nem szenved, hogy már sülyed, és két három év mulva senkinek sem fog eszébe jutni, hogy Frankfurtban jegyeztetés, cottirozásra pénzt áldozzon. De nemcsak, hogy a t. pénzügyminiszter ur nem állapitotta meg, nemcsak hogy magára vállalta a cottirozás költségeit, nemcsak hogy a cottirozandó tözsdét nem tüzte ki, de még az időt sem szabta meg: tehát örök időkre kell nekünk fizetni a cottirozás költségeit. Ebből lesz 10 és fél, lehet 12 perczent, ezt nem tudhatja a pénzügyminiszter ur sem, valamint nem tudhatjuk mi, mert hiszen mi nem parancsolhatunk a külföldi törvényhozásnak, és tözsdéknek, hogy milyen illetéket szabjanak a cottirozasnak.

De átalában az államadósság kötésnek rendesen két neme van: vagy a pénzügyminiszter egyenesen a bankárral, vagy bankarcsoporttal teszi magát összeköttetésbe és ők vállalják el fix árfolyam mellett a kibocsátást, és ezért kapnak jutalmat provisiót; vagy pedig maga az állam bocsátja ki, mint történt Francziaországban a 3 milliárddal.

Az első esetben a pénzügyi administratiónak igen sok teendője, és a kincstárnak igen sok vesztesége van, mert provisiót kell adni: de meg van az előny, hogy a kibocsátás biztositva van; a második esetben a siker nincs biztositva, de kevesebb a risico, mert a mi bejő, az minden provisio adás nélkül foly be a kincstár számára. De mit teszünk mi? Engedünk nagy provisiót a bankároknak, és azonkivül még fedezzük azon nagy költséget is mely helyett a provisiót fizetni szokták. Hiszen épen az a provisiónak fő czélja, hogy a kibocsátási költséget megkiméljük vele. Mert különben sokkal egyszerübben járt volna el a pénzügyminiszter ur, hogy ha nyilvános aláirást nyitott volna, hiszen ez nem lett volna első példa Europában, és méltóztassék elhinni, hogy épen ugy sikerült volna nálunk is, mint ott sikerült; mert ne méltóztassanak hinni, hogy azon bankar urak barmennyire gazdagok is, készek ezen 80 milliót saját zsebökből kiadni. Egy részletet adnak a miniszter urnak most, a másik részletet adják akkor, mikor ők már kétszer annyit behajtottak a nyereségből.

Hivatkozom ujból egy példára. Francziaországban e módot 1818-ban kisértették meg. Jól tudjuk, hogy Francziaország akkor nem volt virágzó állapotban, ugy szólván Európa tuteleja alatt állott. Igaz, hogy nem sikerült a dolog fényesen, de annyira mégis sikerült, hogy felbátoritotta a pénzügyi administratiót a müvelet ismétlésére. 1854-ben már annyira sikerült a müvelet, hogy 15-ször több iratott alá, mint a mennyire szükség volt, 1865-ben ujra ismételték, és 1873-ban mindenki tudja, milyen fényesen ütött ki. Tehát vagy oda kell adni a bankároknak, hogy mi szabaduljunk a rizikótól és egyéb költségektől, vagy magunknak kell kibocsátani; — de viselni mindkét adósságcsinálási módnak csak terheit, azt én igazolni nem tudom.

Van e törvényjavaslatnak egy másik igen fontos pontja. Nem emlékszem rá ki, ugy hiszem, Tallayrand mondta valahányszor egy fontosabb eredmény merült fel: cherhez la femme, hol van az asszony (Derültség) Valahányszor egy nagyobb pénzügyi müveletről van szó, én is azt mondom: cherchez le chemin-fer, keressük a vasutakat. Hol van azon vasut, mely ezzel összeköttetésben van? mert a tapasztalás azt mutatja, hogy az, mit valamely kölcsönért kamatképen adunk, a legkisebb áldozat, hanem összekőtetésben van az valami vasuttal. Bármennyire iparkodtak tagadni, most már nem titok, hogy a 153 milliós kölcsönnek kamatja nem a törvényben kiszabott összeg volt, hanem az orsovai vasut. Nagyon félek t. ház, adja isten, hogy a jövő meghazudtoljon, hogy e 80 milliós kölcsönnek e törvénybe beigtatott kamatja a pest-zimonyi vasut lesz.

Már tegnapi előadásában érintette Simonyi képviselő társam, mennyire meglepé az, hogy midőn a t. pénzügyminiszter ur egy olyan részletes, jól átgondolt s kidolgozott exposet tartott szeptember 19-én a házban; mindenre kiterjeszkedett a legkisebb részletig s mégis erről egy szót sem szólott. Egy árva szóval sem érintette meg azt, hogy a vasuti társaságoknak mi ne kamatokat adjunk, hanem azon kamatnak megfelelő tőkét. Mi történt, hogy egyszerre belé jutottunk ebbe? a t. pénzügyminiszter azt mondja törvényjavaslatában, a vasuti beruházások czimén adandó összeg fedezéséről külön törvény fog intézkedni. Hogy a t. pénzügyminiszter ur azt itt a törvényjavaslatba bele tegye, hogy erre mi szükség forgott fenn, arról én előttem semmi kétség nincsen. Fennforgott az a szükség, mert ez a bankcsoportnak egyik föltétele volt. Egyik föltétele volt a bankcsoportnak az, hogy az ezen rente kölcsönből befolyó összegek azon nemzeti társulatok beruházási tőkeinek szaporitására szolgáljon, a mely társulatok unifikálását, csoportositását ők megneheziteni akarják azon czélból, hogy majd aként csoportosittassanak, a mint azt az ő czéljaik megkivánják. Mindenki tudja, mert nem titok a verseny, a mely főleg a vasuti világban a bal és jobbpart között van és nagyon alapos okom van hinni, hogy ezen kölcsönnek második áldozata lesz a pest-zimonyi vasutnál oly lépések megtétele, mint a milyen lépést tettek t. szomszédaink a mult évben, hogy a vasut a balpartról átsétáljon a jobbpartra.

T. képv. ház! Nem akarván tulságosan viszszaélni becses türelmökkel, én beszédem befejezése felé közeledem. Be lett bizonyitva tegnap Simonyi Ernő, ugymint Simonyi János t. barátaim által, hogy ezen törvényjavaslat czélját ma senki nem láthatja világosan maga előtt. Nem szolgálhat consolidatiójára még a 153 milliós kölcsönnek sem. Ezt maga az igen t. pénzügyminiszter ur sem tagadhatja, nem szolgálhat a tartaléktőkére sem, mert a mint szerencsém volt kimutatni, arra nincsen példa egy országban sem, hogy ilyen czélból állandó kölcsönt felvegyen valamely pénzügyminiszter. És nem szolgálhat ez, legalább nem szolgálhat törvényesen a vasuti társulatoknak adandó kölcsönre nézve sem, mert arra, mi kötelezve nem agyunk. Én tehát a törvényjavaslatban és az indokolásban tisztán csak is a kormány iránti bizodalmat látom a többségnél. De engedelmet kérek, bármily nagy legyen is a bizalom a kormány iránt, én azt mondom, hogy önök nem teljesitik képviselői kötelességüket, ha csak a kormány iránti ezen bizalom alapján szavaznák meg ezen kölcsönt. Hisz akkor ne tartsanak fen egy olyan költséges apparatust, mint a parlament, hanem ruházzák fel dictaturával a kormányt és bizzák meg, hogy honmentő terveit keresztül vivén, hija össze az országgyülést. De a mig van parlament, a mig van felelős kormány az országban, nem szabad olyan összeget megszavazni a kormánynak a nélkül, hogy annak czélját világosan lássa maga előtt. Egyébiránt t. ház, én tisztában vagyok magammal a czél iránt és épen azért nem vagyok hajlandó e tvjavaslatot megszavazni. Én el fogom mondani e czélokat. Meglehet, hogy a miniszter urak tartoznak véleményeiket kimondani és én ki is fogom azt mondani. (Halljuk!) E kölcsön czélja hármas: (Halljuk!) Első czélja, a mint előre tudtam, az 1876-ban ténylegesen beállandó deficit fedezése, mely — ma még jobban meg vagyok róla győződve, mint voltam a budget-vita elején — nagyobb lesz még azon összegnél is, melyet mi sejtettünk. Ez egyik czélja.

Czélja másodszor s megvallom, hogy ez engem nagy aggálylyal tölt el, — czélja egy oly kalandos vállalat, a melynek eredménye talán emelheti egy nagyhatalmasság fényét, de Magyarországot tönkre teheti örök időkre; s czélja harmadszor és talán főkép, a jelen kormány hatalmának megszilárditása egy-két évre. (Egy hang: Ez a fődolog!) Fődolog azt mondja szomszédomban egy képv. ur. Igen elismerem, hogy fődolog lenne akkor, ha mi egy oly kormánynyul állanánk szemben, a mely készül azon nagy kérdéseket, melyek megoldandók, nemzeti értelemben nemzeti irányban megoldani; akkor én is azt mondanám, igenis kivánatos ezen kormány életét mennél hosszabb időre biztositani. De mikor látjuk, hogy a kormány nem habozik határozottan kijelenteni, hogy a mennyire lehetséges azon a fennforgó legfontosabb kérdésekben a status quot némi csekély modificatióval fenntartani óhajtja; a mikor azt látjuk, hogy az önálló magyar nemzeti bank felállitására, mint az imént épen a törvényjavaslat alkalmából kimutatni szerencsés voltam még csak nem is gondolnak, az ily kormány biztositása — nézetem szerint — nincs az ország érdekében. Az év elején e ház egyik jeles, szerintem legjelesebb szónoka azzal indokolta, miért nem akarja megszavazni az akkori kormánynak az általa kivánt fedezetet.

De mondom, bár kikből alakuljon egy más kormány, sokkal jobb azon kormány tevékenységére nézve, hogy az ne egy kész budgetet és födözetet kapjon s ezzel együtt egy évi kényelmes nyujtózkodásra lehetőséget nyerjen. Mert természetében fekszik e világon minden kormánynak, hogy legyenek bár szándékai a legjobbak, nem fog kellő erélylyel a teendőkhöz hozzá fogni, kivált a mikor azoknak egy tetemes része meglehetősen kellemetlen, ha maga előtt egy esztendőt lát, mely alatt nyugalommal folytathatja tevékenységét." Ezt mondta a jelenlegi miniszterelnök ur február 3-án. Én sem vagyok hajlandó a t. kormánynak egy évre: vagy talán még többre nyujtózkodni, kényelmet engedni és egész őszinteséggel megmondom az okát. Én ugy hiszem, hogy nekem sokkal több okom van, nem adni meg ezt a nyujtózkodási időt a jelen kabinetnek, mint a mennyi oka volt a t. miniszterelnök urnak ezt megtagadni a volt kormánynak és előre bocsátom, hogy ezt minden malitia nélkül mondom, (Derültség a középen.) nem habozom kijelenteni, hogy alig van a házban őszintébb tisztelője a t. miniszterelnök fényes tehetségének, mint én, sőt nem habozom bevallani azt is, hogy én a jelen kabinettel sokkal többet rokonszenvezek, mint a volt deákpárti kabinetekkel, de mind ez nem tartóztathat engem vissza az igazság constatálásától. Igazság pedig az, hogy minden kabinetre a m.-elnök süti a bélyeget. Az ő jelleme, temperamentuma, tendentiája jelzik egyszersmind a kabinet jellemét. A mi t. kormányelnökünk temperamentumánál és tehetségénél fogva arra lett condemnálva a sors által, hogy ő mindig, nem mondom kétértelmü, hanem kettős helyzetben legyen. Mint az ellenzék vezére, ő azon helyzetben volt, hogy jobbra is balra is kellett használnia hatalmas dialectikájának élét; következik belőle természetszerüleg az, hogy ma is, mint kormányelnök ismét kettős helyzetben van; nem ugyan támadólag, hanem megforditva legyezgetőleg kell hatnia két oldal felé, nem jobbra és balra, hanem fölfelé és lefelé. Fölfelé a t. miniszterelnök urnak engednie kell oly dolgokban, a melyekben talán most már a deákpárt nem engedett volna, mert a deákpartnak nem volt szüksége loyalitását fölfelé folyvást bizonyitgatni. De bocsánatot kérek, a t. miniszterelnök ur multjánál fogva kénytelen gyakran tényekkel bebizonyitani, hogy bizony ő sem jobb a Deákné vásznánál. (Derültség a baloldalon). Lefelé a Deákpárt nem volt kötve semmi mult által, ő mindjárt roszul kezdte és roszul folytatta, (Derültség) de a t. miniszter ur ugyan kötve van multja által. Noblesse oblige! A mikor valaki 8 éven át annyit igért, valamit mégis csak be kell váltania. Én nagyon félek, miután egyátalában nem jó, a mikor a miniszteriumnak sok pénze van, a mikor ezen miniszteriumnak sok pénz áll rendelkezésére, nagyon tartok tőle, hogy valamit áldozni fog felfelé, mint meltóztattak áldozni most a közösügyes költségeknél; valamiut kell majd áldozni lefelé és fel lesz áldozva, el lesz költve a pénz a nélkül, hogy az ország azon czélok bármelyikét elérte volna, a melyek fölé törekszik.

Ezeknél fogva nem fogadhatom el a törvényjavaslatot, hanem pártolom Simonyi Ernő képviselőtársam által benyujtott határozati javaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Prileszky Tádé osztja a tekintetben Simonyi Ernő nézetét, hogy a conversió igen sokba fog kerülni, mert ez szóló szerint 2½ millió forintot fog kiteuni, de szerinte ha a kormány elő akarja mozditani a nem. et vitalis érdekeit, szüksége van a kölcsönre; azért megszavazta azt.

Ragalyi Ferdinand előtte szólónak azt jegyzi meg, hogy Ausztriában a devalvatió előtt senki sem hitte, hogy az állam kötelezettségeinek nem fog eleget tehetni. Szóló fél attól, hogy ha mindig csak az adókat emeljük és kölcsönöket kötünk, és az állam vitális érdekei elhanyagoltatnak, nem fog eleget tudni tenni kötelezettségeinknek. Nem fogadja el ezen törvényjavaslatot, valamint nem fogadta el az adóemelést és a költség előirányzatot; mert ez ismét terhelni fogja az államot anélkül, hogy a helyzetet javitaná. A miniszter azt mondotta, hogy a 6% jobb mint az 5%, ez szólót zavarba hozza, mert nem tudja vajjon a pénzügyminiszter akar-e kölcsönt adni Rothschildnek vagy megforditva. Szóló szerint ezen egy hétig tartó tárgyalás

nem egyéb jövendölésnél, melyben a biró a jövő lesz. Szerinte ha a kormány a megindult uton tovább halad, 3 év mulva a jelen kölcsönből semmi sem lesz, ha csak nem lesz a kormány kényszeritve nagyobb szabásu intézmények létrehozására, milyen az önálló vámterület. Végül kijelenti, hogy a Simonyi által benyujtott határozati javaslatot pártolja, de abban nem ért egyet Simonyival, hogy a kormánynak nincs szüksége e kölcsönre, mert ugy látszik, hogy a jelen kormány e kölcsönkötést és adóemelést permanenssé kivánja tenni.

Kállay Béni azon indokokat, melyeket Bujanovich elősorolt helyesli, és ezeknél fogva a kölcsöntörvényt elfogadja. **Borlea** Zsigmond a kölcsönt drágának tartja és nem fogadja el. — **Elnök** jelenti hogy nem lévén senki többé feljegyezve, a bizottsági előadónak és Simonyi Ernőnek mint a ki inditványt nyujtott be, van joga szólni. Ordódy Pál nem kiván szólni.

Simonyi Ernő. T. ház! Igen kevés megjegyzésem van azokra, mik e tárgyban mondottak, mióta szerencsém volt e kérdésben felszólalni. Igyekezni fogok azokra is a lehető rövidséggel válaszolni.

Mindenekelőtt igyekszem megnyugtatni Ragályi képviselőtársamat, ki azt kifogásolta, hogy határozati javaslatomban azt állitom, hogy a kormánynak nincs szüksége a kölcsönre. Ezt én egyátalában nem állitottam, hanem csak azt, hogy nincs szüksége — ez időszerint a kölcsönre az országnak. Hogy a kormánynak ne volna szüksége, azt én nem állitottam soha.

A mi a Prileszky képviselőtársam által mondottakat illeti, volt két mondása, melyekre reflectálni akarok.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy azok, miket Helfy képviselő társam a kormánynak szemére hányt, nem emelik az ország hitelét. Már engedelmet kérek, nagyon ferde felfogás az, ha valaki azt hiszi, hogy az ország bajainak nyilt kimondása az ország hitelét rontaná. Rontaná az ország hitelét az, ki titkolja az ország bajait s rontja az, ki a kormánynak felhatalmazást ad bajokat szerezni az országnak. Méltóztassanak szavazataikat ugy adni, hogy a kormány ne legyen azon helyzetben, hogy az országnak árthasson, akkor az ország hitele romlani nem fog, hanem ha a kormány ferde lépéseit, vagy oly tetteit, melyek az ország hitelét rontják, mi itten nyiltan megróvjuk, kifogásoljuk, az nem rontja az ország hitelét. Rontja a tény, de sohasem rontja a kritika.

Azt mondja Prileszky képviselőtársam, hogy tartalék alapra szükség van, hogy ez 1868—69 és 70-dik években megvolt, hanem azután bejött azon idő a mikor mindent elköltöttünk, tehát elköltöttük ezt is. Hát jót állhat-e Prileszky Tádé képviselő ur azért, hogy most is nem ugy fogna-e történni, hogy tudniillik most is elköltünk mindent és igy elköltjük ezt is. Azt állitani, hogy volt olyan epocha, midőn minden elköltetett és attól tartani, hogy most is megtörténhetik, de ezért egy lépést sem tenni arra nézve, hogy azok, kik ily galádul költötték el az ország vagyonát, felelősségre vonassanak, az uraim egyátalában nem biztositja az országot, hogy azon milliók, melyek most megszavaztatnak, nem fognak-e szintén oly sorsban részesülni, mert hisz látjuk, hogy elköltettek előbb is. A mig uraim a kormánynak mindent megszavaznak, a mig a kormánytól a felelősséget szavazatukkal mindig elháritják, addig biztonságot szerezni az országnak az iránt, hogy vagyona takarékosan fog kezeltetni, nem fognak. Azt mondja Prileszky Tádé képviselő ur, hogy nyilvánosság mellett, hogyan lehet rente kölcsönt szerezni. Engedelmet kérek, más országokban is igy tesznek, és az másutt is sikerül, és miután másutt sikerül, ez mi nálunk is várható. — Francziaországban, Olaszországban, Romániában ugy tesznek, hát kérem, miért ne sikerüljön az Magyarországnak is? Csak azért, mert azt mondja a pénzügyminiszter ur, hogy az nem sikerült volna? A pénzügyminiszter urnak kijelentése mindig tiszteletre méltó dolog, de nem csalhatatlan igazság, melyet mint apodicticus igazságot oda lehetne állitani. Ez mindig csak vélemény, olyan mint minden más vélemény. (Halljuk!) És én azt hiszem, hogy az ország érdekében a ministerium akkor fog eljárni, mikor ugy fog eljárni, mint más országokban teszik a ministeriumok, hogy mikor pénzkezelésről, pénzkiadásról van szó, tökéletes és teljes nyilvánosság van mindig. Kállay Béni t. képv. ur ugy, mint Bujanovics Sándor képv. ur is kifogásokat és igen lényeges kifogásokat tettek azon kölcsönre nézve, a mely javaslatba hozatik. Kifogásoltak egyet-mást, szeretnék, ha ez vagy amaz lenne, mig más ismét ne lenne; de uraim, a hibáknak nem aza javitása, hogy a hibákkal együtt szavazzuk meg a törvényjavaslatot. Ha önök ezen kölcsönben valamit kifogásolnak, akkor hát tegyenek inditványt, hogy módosittassék. Hanem kifogásolni valamit, lényeges hibákat találni abba, és azt mégis megszavazni, azt nem értem. Egyéb iránt nekem nem is szükséges értenem mások politikáját, kik más irányban haladnak mint én. Ez tehát nem lényeges dolog, és ezt csak mellékesen emlitettem meg.

A pénzügyminiszter ur által tegnap mondottakra csak igen kevés észrevételt akarok tenni. Azt mondja a t. pénzügyminiszter ur azon ellenvetésemre, hogy én a 6%-os rente kölcsönt drágának találom, mert Európában még ilyen magos rente kölcsön nincsen, azt mondja — mondom — a t. pénzügyminiszter ur, a rente kölcsön drágasága nem a kamattól függ, hanem a cursustól. Tökéletesen igaza van, hogy lehet a 2—3%-os rente kölcsön is drágább a 6%-osnál, de mind a mellett az európai államok hitelét és vagyonosságát némileg azon kamatláb után számitják, a melyet adósságai után fizetnek és e tekintetben érdemel ez figyelmet. Mert az igaz, hogy a rente kölcsön lehet kis % mellett drága és lehet nagy %-al olcsó, hanem az árfolyamról az emberek megfeledkeznek az évek hosszu során át s fenmarad egyedül a kamatfizetés emlékezetben s akkor azt fogják mondani: Angolország kölcsönei 3%-osak, Magyarországa 6% esik és Európában eddig nincsen is más ország, melynek kölcsönei 6%-osak lennének. Az árfolyamot az emberek az évek hosszu során át elfelejtik, de a tény, hogy Magyarország fizet legtöbb %-ot kölcsönei után, az meg fog maradni s az ország hitelére káros befolyással lesz.

A tartalékalapra nézve a pénzügyminiszter ur engem kalendarium csinálással vádolt, hogy én vonakodom elhinni azt a tényt, hogy bármiként forgassuk a dolgot január elsejétől junius végéig kevesebb pénz jő be, mint a mennyi a kiadás. Én a miniszter ur által e tekintetben mondottakat szóról szóra felolvasom a miniszter urnak, és az épen ugy rá fog illeni arra, a mit én mondtam. A miniszter ur azt mondja: „A mi az elsőt illeti, higyje el a t. képv. ur akárhogy kivánja, vagy óhajtja a naptárt megváltoztatni, azt a tényt a melyet a t. képviselő ur következetesen ignorálni méltóztatik, hogy január 1-jétől julius végéig, — akár az legyen a mi budgetvetésünknek eleje, akár a vége az mindegy — a mi bevételeink kisebbek, mint kiadásaink: ezt a tényt nem fogja megváltoztatni. Hisz az igaz, de én azt állitottam: a mi azt illeti, hogy a miniszter ur akárhogy kivánja vagy óhajtja a naptárt megváltoztatni, azt a tényt, — melyet a miniszter ur következetesen igazolni méltóztatik, hogy julius végétől deczember végéig, akár legyen az budgetévünknek eleje, akár vége, a mi bevételeink nagyobbak, mint a kiadásaink, nem fogja megváltoztatni. (Derültség.) Hiszen csak abban van köztünk különbség, hogy a miniszter ur azt gondolja, hogy én nem hiszem, hogy januártól junius végéig kevesebb a bevétel mint a kiadás; én ellenben azt állitom, hogy augusztustól deczemberig nagyobbak a bevételek, mint a kiadások, ezen többlet tehát a kevesebblet fedezésére szolgálhatna. De az iránt, hogy ezen többlettel mi történik, a miniszter ur sohasem adott felvilágositást, hanem mindig csak azt állitotta, hogy januártól juliusig kevesebb a bevétel. Igenis, de hát augusztustól deczemberig több a bevétel, hát hol van az a többlet?

Én mindig azon feltevésből indulok ki, hogy a költségvetésben az egyensuly meg van. Ha ez ugy van, akkor az nem tehet különbözetet, csak az első esztendőben. Vegyük például fel, hogy a mi jövedelmünk 150 millió, s a kiadásunk szintén 150 millió. Már most legyen az első 7 hónapban a kiadás 100 millió, de a bevétel csak 50 millió, akkor kétségkivül elő fog állani egy 50 milliónyi hiány, de a másik félévben a bevétel lesz 100 millió, és a kiadás csak 50 millió, tehát marad 50 millió s ez az 50 millió fog szolgálni a jövő 7 hónapi hiány fedezésére ez oly világos, mint kétszer kettő négy. Ha tehát csak erre volna szükség, akkor nézetem szerint a tartalék alap szüksége nem forog fenn; hanem a miniszter ur azt mondja, hogy szüksége van kölcsönre, mert hát még nincs bilanczirozva a költségvetés, és ő nem tudja, képes lesz-e a jövő évi költségvetésbe az egyensulyt fentartani, azon pénzzel, a mely a 153 milliós kölcsön maradványából fenn van. Ezt értem, de akkor mondja meg a miniszter ur, hogy azért kivánja a kölcsönt felvenni, hogy a ministeriumnak minden eshetőségre legyen pénze. Én igy értettem azt mindig elejétől fogva, midőn a miniszter ur már szeptb. 19-iki beszédében jelezte, hogy ily kölcsönt akar felvenni, sőt már a költségvetésnek mérlegébe fel is vette az ezután járó kamatot, de a kölcsön nem 80 millióról szólt, hanem csak 2 millió kamatról, a mi 6% szerint megfelel 33.34 milliónak. Ez volt akkor contemptatióba, és nem más, és ha akkor a miniszter ur netán 5%-os kölcsönre számitott, talán 40 milliós kölcsönt értett, de nem 80 milliós kölcsönt, mert erről nem volt szó.

Ezenkivül a miniszter ur akkori beszédében azt mondja: Ezen czélból én a t. háznak annak idején javaslatot fogok tenni. De miután azon helyzetben vagyok, hogy a sulyos fizetési hónapok már hátam megett vannak, azokat már kiállottam s most a nagyobb bevételre számithatok, és penzkészleteink elég erősek, ha időszerünek és alkalomszerünek látom, megkötöm a kölcsönt, de várni fogok és tudok is mindaddig, mig a legkedvezőbb és legalkalomszerübb conjuncturák fognak előállani. Ezen állandó tartalékkészlet beszerzésére kell nekem 1876-ra azon 2 millió, melyeket előadásomban emlitettem. Ezt vettem fel a költségvetési mérlegbe, ezen összegnél több nem is kell, mert nem lesz szükség az egész éven át az egész összegtől kamatot fizetni."

Ime a miniszter ur akkor azt mondta, hogy neki több nem is kell és pedig azért, hogy ne kellessen kamatot fizetni, most már 80 millió kell. Miért kell tehát ezen 80 millió? Azért mert a vasutaknak kell kölcsönt adni, a melyek apró-cseprő adósságokat magukban nem vehetnek föl. Ha ez iránt próba történt volna és nem sikerült volna, akkor megengedném, hogy ez igy van, de miután ez iránt próba nem történt, az nem egyéb, mint állitás, a mely állitás ellenében nézetem szerint azon tény, hogy a vasutak az állam garantián kivül, még saját vagyonukat is zálogba adhatják, erősen bizonyit a mellett, hogy ők előnyösebben képesek kölcsönt kötni, mint az állam. T. ház! Azt nem csodálom, ha a pénzügyminiszter ur a conversiót, a melyre ezen kölcsönnek egy nevezetes részét forditni akarja, szükségesnek látja. Én sohasem tagadtam azt, hogy azon 153 milliós kölcsönnek conversiója okvetetlen szükséges, mert hisz jövedelmeink nem olyanok, hogy azt készpénzben visszafizethessük, tehát kell, hogy más adósság utján fedezzük ezen kölcsönt, azaz, convertáljuk azután, ha a rentekölcsönt megkötöttük. Nekem a conversió ellen elvileg venni kifogásom nincs, hanem mikor a miniszter ur azt mondja, 1873—74-ben a 153 milliós kölcsön nem a kamatok végett volt drága, hanem azért, mert öt év alatt kellvén visszafizetni, azon 16%-nyi veszteséggel együtt, a mellyel felvettük azt, azaz: hogy minden felvett 84 ftért 100 frtot kell visszafizetnünk 5 év alatt, e teszi drágává, mert minden évre esik $3^1/_5$ %-al több mint a mennyit tényleg fizetünk. De ha nem 5 év alatt, hanem $2^1/_2$ év alatt teljesitjük a fizetést, vajjon nem duplázzuk-e meg a veszteséget, vajjon akkor nem $6^1/_2$% több kamattal törlesztjük, mint a mennyiért névleg felvettük? Én csak az ellen tiltakozom, miért kezdjük már most a törlesztését azon kölcsönnek, melynek sulyos részét már mindenesetre el kell fogadnunk; mert okvetlenül 84 forintért száz forintot kell adnunk, akár most, akár később, hanem az összeg reánknézvemindenesetre annál kisebb lesz, mennél több esztendőre osztatjuk fel ezen összeget. A miniszter ur azt mondja, ha e gondot leráztuk magunkról, nyugodtan foghatunk az ország pénzügyeinek rendezéséhez. E szempontból legjutányosabb s legelőnyösebb az lett volna, mikor a 153 milliós kölcsönt megkötöttük, ugyanezen consortiummal kötöttük volna meg, a rentekölcsönt ugy, hogy mi csak a rente conversióért fizettünk volna kamatot, s akkor nem kellett volna trémázni 3 évig. A miniszter ur azt mondja, hogy nem is $3^1/_4$ év alatt, hanem az egyik lejár 1878-ban, a másik 79-ben. Engedelmet kérek, én azon kifejezést, hogy $3^1/_4$ év mulva a miniszter ur indokolásából vettem ki. A 153 milliós kölcsönt, mely államjószágainkat terheli, $3^1/_4$ év alatt teljes névértékben tartozunk visszafizetni. Sajnálom, hogy a miniszter ur indokolását használtam, mert láttam, hogy hibába estem. Én mindenesetre kiszámitottam volna pontosabban és megmondottam volna, hogy az egyik kölcsön köttetett 1873. november 29-én, tehát 1878. november 29-én fog lejárni, e szerint kevesebb 3 évnél, annyi nappal, mint november 29-dikétől deczember 19-éig van. Hogy ez mennyivel kevesbiti a 3 esztendőt, azt a t. ház megitélésére bizom.

A miniszter ur azt mondja, hogy csak a jövő évben fogja fizetni, igenis akkor 2 év mulva, hanem $3^1/_2$ mulva, hanem mindenesetre $1^1/_2$ évi veszteséget fogunk szenvedni. Én tehát a conversiót nem tartom feleslegesen, hanem korainak még most, miután épen azon consortiummal szerződött most is, mely consortiummal kötötte a 153 milliós kölcsönt, akkor óhajtottam volna, hogy nem 22 millió frtnyi törlesztésre szerződjék, hanem az egészre. Akkor még érteném, hogy ha előttünk állana a 153 milliós kölcsönnek convertálása ily feltételek alatt, akkor áldozatot is lehetne hozni, de miért hozzunk most, mi által vagyunk biztositva, hogy a kölcsönnek hátralevő része is convertáltatik?

A miniszter ur Bujanovics képviselő urnak válaszul azt mondotta, hogy hiszen ő a bankárokkal egyet ért arra nézve, hogy mi fog történni, de azt nem mondhatja el a házban. Meglehet, hogy ezen urak s a miniszter ur megbeszéltek egy uj tervet, meghiszem, hogy létezik az az akarat, az a szándék, de hol van az országra nézve biztositék? Mert a bankárokat s a miniszter urat csak az köti, a mi törvénybe jön, ott pedig semmi egyéb nincs mint az hogy ők kötelezik magukat a miniszter urnak, 40 millió frtot adni első izben, a második 40 millióra nézve pedig aprilis 1-én fogják megmondani, hogy adják-e vagy sem. Egyébre kötelezve nincsenek 40 millió a kötelezettség, a mit elvállaltak és nem több; ezen 40 milliót meg a pénzügyminiszter ur a tartalék tőkére forditja, tehát nem marad convertálásra semmi. De ha ide adják is e 40 milliót, ki áll érte jót, hogy a pénz piacz vállalkozni fog és ha igen, mi módon vállalkozik ez összeg convertálásra? Ezek azon aggodalmak, melyeknél fogva én conversiót ily módon nem tartom helyesnek.

A pénzügyminiszter ur ismételve és ismételve fölhozza, hogy mennyit tettek ők, mennyit tett a kormány az ország pénzügyeinek rendezése czéljából, hogy mi a törekvésük, mi a szándékuk. Én nem tudom, de mi más szempontból tekintjük a dolgot egy felől és más felől. Én nem látom be, őszintén megvallom, hogy mi módon, mily jeleit adja a kormány törekvésének a tekintetben, hogy az ország pénzügyeit rendezi. Azt mondotta a pénzügyminiszter ur a budget előterjesztése alkalmával, hogy megtakaritottak 8 és fél milliót. Hogy milyen legyen ezen megtakaritás, arról igen sok el volt már itt mondva, ennek a természetét már körülbelül ismeri az ország: szükségtelen tehát arról többet beszélnünk. Hanem föltéve, de meg nem engedve, hogy 8 és fél milliót megtakaritottak, hogyan állunk megtakaritás dolgában? Szaporitották a közösügyes kiadásokat 3 és fél millióval; szaporitották az arany ágió fejében 1.300,000 frttal és szaporodni fog ezen kölcsön kamatai fejében 4.800,000 frttal aranyban, miből azonban a 22 millió convertáltatik, és elesik 1.320,000 forint, marad aranyban 3.480,000 frt ami közel 5.000,000 forintot fog tenni papirban. Tehát önök a helyett, hogy 8 és fél milliót valósággal megtakaritottak volna, emelték a kiadásokat 9 és és fél millióval. Hol van tehát az önök megtakaritásának az eredménye?

Az mit a pénzügyminiszter ur mondott és igen plausibilisen és igen szépen előadott, mind igen helyes, mind igen derék, de ez mint sem bizonyit; a mi bizonyit, az az eredmény. Hogy nekünk az év végével kiadásunk több lesz-e vagy kevesebb ez a kérdés és ez a pénzügyi rendezés kulcsa. A mi azt illeti, hogy a pénzügyminiszter ur elő tudja állitani a dolgot oly módon, hogy a képviselőház elhiszi a mit mond, ebben senki kétkedni nem fog, aki azt látta, hogy a pénzügyminiszter ur ajánlata folytán fogadta el a ház a 153 milliós kölcsönt, melyet annyira kárhoztat most. Akkor is oly szépen adta elő, hogy mennyire hasznos ép ugy mint most a 80 milliós rente kölcsönre nézve. Én azonban az eredményeket nézem t. ház, én nézem a költségvetés mérlegét és azon mérlegben nem találom, hogy önök megtakaritottak volna valamit, sőt azt találom, hogy 1876-ban kiadásaink nagyobbak lesznek, mint voltak 1875-ben és bevételeink kisebbek 1876-ban mint voltak 1875-ben. Az nem mutatja, hogy önök pénzügyeink rendezésében egy lépést tettek volna előre, sőt azt mutatja, hogy önök hátramentek.

Ezek után t. ház, miután semmi sem hozatott fel, a mi meggyőződésemben megingatott volna, ajánlom ellenindítványomat. (Helyeslés a baloldalon.)

Széll Kálmán pénzügyminiszter szerint a conversio szükséges, mert nem akarja az országot a bizonytalanságnak kitenni, tagadja azt, mintha az ő exposéjában mást mondott volna mint most. Kállaynak azt feleli, hogy mily módozatok közt fog végrehajtatni a conversio, azt most elő nem tudhatja. Helfynek azt feleli, hogy a cotirozási költséget, a jelen kölcsönnél, más mint az állam nem fizetheti, beismeri ugyan, hogy ez összeg jelentékeny; de azért azt el kell viselni. Végül Helfynek még némely állitásait iparkodik megczáfolni és a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja.

Ezután a ház többsége megszavazza átalánosságban a törvényjavaslatot, következik a részletes tárgyalás.

A czim észrevétel nélkül megszavaztatik. Az 1. §-nál „és sem törlesztés sem visszafizetés alá nem eső" szavak a pénzügyi bizottság előadójának inditványára kihagyattak. A 2. 3. 4. és 5. §§-ok elfogadtattak. A 6. §-nál a „beváltassanak" helyett „beváltassa" tétetik.

Széll Kálmán miniszter azt inditványozza, hogy a 6-dik és 7-dik §. közé egy uj §. iktattassék, melyben az foglaltassék, hogy ezen kölcsön után járó kamatot is az ország fizesse. — **Kende** Péter e §-t a pénzügyi bizottsághoz kivánja utasittatni. — **Széll** inditványát elfogadtatni kéri. — **Simonyi** E. a pénzügyi bizottsághoz utasittatni, **Wahrmann** megszavaztatni kéri. — **Madarász** József minthogy nem tudni, hogy mennyi lesz a kamat, azért a pénzügyminiszter inditványát nem fogadja el, hanem azt a pénzügyi bizottsághoz utasittatni kéri. — **Tisza** Kálmán Széll inditványát elfogadásra ajánlja. — Ezután a többség az uj §-t elfogadja. Ezzel a részletes tárgyalás is befejeztetvén, ezen törvényjavaslat harmadszori felolvasása holnapra tüzetik ki.

Következik a napirend további tárgya: a gyári és kereskedelmi védjegyek kölcsönös óltalma tárgyában, a német birodalmi kormánynyal kicserélt miniszteri nyilatkozvány beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása. A képviselőház mind átalánosságban mind részleteiben elfogadja.

Következik a havaii szigetekkel kötött szerződés, mely némely csekély módositásokkal átalánosságban és részleteiben elfogadtatik.

Következik már a napirendnek utolsó tárgya, a véderőbizottság jelentése az 1868. évi XL. és 1873. XXXVII. t. értelmében 1876-ik évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában benyujtott törvényjavaslatot illetőleg.

Csanády Sándor okul adván, hogy Magyarország évenkint 24 millióval járulván a közöshadsereg fentartásához, és az iffuság a hasznos foglalkozástól elvonatik, a tjavaslatot nem fogadja el. — **Szende** honvédelmi miniszter a tjavaslatot elfogadásra ajánlja. — **Madarász** József Csanádi nézezeteit pártolván a törvényjavaslatot nem fogadja el. — Ezután a többség mint átalánosságban mind részleteiben elfogadja a tjavaslatot. — **Elnök** kitüzi a holnapi napirendet.

Ülés vége 1 óra 20 perczkor. Legközelebbi ülés holnap reggel 10 órakor.

Táviratok.

Zágráb, decz. 13. Bunyik Ignácz disponibilitásba helyezett alispán ma egyhangulag Pozsega város polgármesterévé és Rosenberg Lipót ugyanoda alpolgármesterré választattak.

Bécs, decz. 13. A reichsrath mai ülésében Horst miniszter betegnek jelentetett. — Meznik tjavaslatot ad be a kereseti és gazdasági egyesületek megadóztatása tárgyában. Klaic tjavaslatot hoz inditványba az uj keresk. hajók adómentessége iránt. Ezután a közokt. ministerium költségvetése tovább tárgyaltatván, több tétele változatlanul elfogadtatott.

Berlin, decz. 13. A birodalmi tanácsban a kormány képviselője a hozzá intézett interpellatióra kijelenté, hogy a „Deutschland" nevü gőzös elsülyedése ügyében a kormány megtette kötelességét s az angol kabinet honi törvényei értelmében részrehajlatlanul fog ez ügyben eljárni.

Basel, deczember 13. Solothurn lakossága 2082 szótöbbséggel elfogadta az uj szabadelvü alkotmányt.

Páris, decz. 13. Buffet a „France" szerint a senatorválasztás befejeztével bizalmi kérdést szándékozik felvetni a nemzetgyülésben. — A baloldal számos tagjai üdvözlő iratokat kapnak a departementokból minden oldalról. — Aumale hg. azt veti szemére Broglie herczegnek, hogy árulást követett el, a midőn visszautasitotta a szövetkezést a baloldallal. — A bonapartisták attól tartanak, hogy a választások alatt Buffet helyett Audiffret jut a kormány élére s kérik előbbit, tartsa meg tárczáját.

Ujdonságok.

A hivatalos lapból. Magassy Elek szentgotthárdi törvényszéki aljegyző ugyanoda II. oszt. törvényszéki jegyzővé neveztetett ki. Bogdanovics Márk 92. zászlóaljbeli szabadságolt állományu honvéd főhadnagy önként leköszönvén, lemondása elfogadtatott.

Toldy Ferencz temetése vasárnap délután ment végbe, kellemetlen, havas időben. De a hóesés daczára is számosan jelentek meg a szertartásnál s a gyászközönség már a szertartás előtt fél órával elfoglalta az egész Ferencz József-tért az akadémia előtt, hova a halott damjanich-utczai lakásából a reggeli órákban vitetett. Az akadémiai palota főbejáratának oszlopcsarnoka ez alkalomból feketével volt behuzva s a rovatal körül négy nagy szövétnek égett, közbe számos viaszgyertyával. — A temetésen képviselve volt a tudomány, valamint a politika, a főváros; de különösen az irodalom, melynek képviseletében ott voltak: az akadémia részéről Csengeri Antal alelnök, Pulszky Ferencz, Horváth Mihály és Stoczek József. Ott volt az akadémia főtitkára Arany János, továbbá az osztályok titkárai Gyulay Pál, Fraknói Vilmos és Szabó József. Kivülök ott voltak az akadémia legelőkelőbb tagjai. Az irói és művészi kör tagjai szintén testületileg vettek részt a temetésen. Képviselve volt még a nemzeti szinház is. A törvényhozók közül is sokan megjelentek. — Az akadémián kivül álló egyetemi tanárok közül szintén számosan voltak jelen. Az egyetemi ifjuság pedig testületileg jelent meg. — A fővárosi törvényhatóság tagjai Ráth Károly főpolgármester vezetése alatt jelentek meg. A budapesti orvosi egyesület tagjai dr. Lumnitzer vezetése alatt szintén ott voltak. — Három óra után a koporsót lezárták s pontban fél négy órakor vette kezdetét a temetési szertartás. Ipolyi Arnold beszterczebányai püspök szentelte be a koporsót, melyre tisztelői számos koszorut helyeztek. A koporsóra koszorut tettek az akadémia, az egyetem tanári kara, az irói és müvészi kör, az egyetemi ifjuság, a „Concordia" jótékonysági egyesület, melynek az elhunyt diszttagja volt, a pozsonyi „Toldy kör" és gróf Hadik Barkóczy Ilona grófnő, ki pusztán a temetésre jött Budapestre palóczi — ungmegyei — birtokáról. A koporsót az egyetem szolgái vitték a kapu előtt álló 6 fogatu gyászszekérre. — A menet a Dorottya-utczán s a Gizelle-téren keresztül haladt a koronaherczeg és kecskeméti utczán keresztül az ország- majd a kerepesi utra. Az egyetem előtt a menet megállt s az egyetemi templom harangjainak zugása közt a koporsót ujból beszentelték. Az egyetemi ifjuság nevében az olvasókör elnöke Ráth joghallgató mondott itt néhány bucsuszót az elhunythoz, s ez után a menet ujra megindult a kerepesi temető felé, hol a megboldogult egyszerü ünnepélyességek közt adatott át az örök nyugalomnak. — Tegnap és ma a gyászoló családhoz számos részvét távirat érkezett. — Megjegyezzük, hogy Toldy nem hagyván hátra vagyont nagy családja számára; annak országos segélyezésére nézve több magas állásu egyén tett lépést, s a tudós személyére nézve 4000 forintban 71-ben megszavazott kegydij 2000 frtnyi összegben folytatólag is meg fog adatni a családnak.

A beszterczebányai ügyvédi kamara közhirré teszi, miként Drexler András b.-bányai ügyvéd halálozás folytán az ügyvédek lajstromából kitöröltetett, s a halaszthatatlan teendők végzésére gondnokul Drexler Frigyes rendeltetett helyébe.

A magyar és olasz kormány között a két ország biróságai által intézendő megkeresvények forditási költségére nézve közös megállapodás jött létre, mely szerint a két ország birói hatóságai egymás megkeresvényének eleget fognak tenni akkor is, ha azokhoz semmiféle forditás nem csatoltatik; s ha a forditás szükségessé válik, az azon fél költségén fog eszközöltetni, melyhez a megkeresés érkezett, még pedig oly formán, hogy e czimen semmi megtérités vagy felszámitás nincs helyén.

A főváros tegnapi közgyülésén folytattatott a költségvetés tárgyalása. Reáltanodákra megszavaztatott 142.810 frt; polgári iskolákra 114.140 frt, a kövezésre pedig 300.000 frt. — Ugyancsak elfogadtatott a csatorna épitésre előirányzott 300,000, valamint az épitkezésekre és épületfentartásra praeliminált 40,000 frt. Az uj városligeti munkálatokra 32.700 frtban előirányzott költségnél a p. ü. és gazdasági bizottság 25.000 frtot javasolt törölni, a mi meg is történt. — A vizvezetéki uj beruházások tételénél egy kis vita támadt a vizi órákra előirányzott 10.000 frtra nézve, mire elfogadtatott szavazás folytán Nasztl inditványa, mely szerint e czimen ötezer forint szavaztassék meg.

A korcsolya-klub vasárnap délután zeneszó mellett megnyilt. Sürü hó esett ez alkalommal, mely körülmény azonban nem ijesztette el e sport bajnokait, hogy a jégpályán minél többen megjelenjenek. Társas tánczok voltak mindjárt az első nap s minő érdeklődés uralkodik ez egylet iránt, a mellett az bizonyit legjobban, hogy mult szombatig 1500 frt folyt be tagsági dij fejében.

A városligeti artézi kut lassan készül ugyan, mint a Lucza széke, de végre mégis csak elkészül. A furó eddig 2340 lábra jutott le, s e helyen az iszap már 70 R. fok hőmérsékü. Midőn az iszapot kiemelik, még mindig 52 fok meleg. Az iszap már nagy mennyiségü vizet tartalmaz, miből azt lehet következtetni, hogy a furás nemsokára befejezhető lesz.

A főváros esküdtszéki képességgel biró lakosainak névsora e hó 18, 19 és 20-ik napján a régi városház 30. számu szobájában közszemlére lesz kitéve a végből, hogy az ellen netáni panaszait ki-ki idején megtehesse.

Eloszlatott közgyülés. A budapesti czipész ipartársulat vasárnap tartott rendkivüli közgyülését, miután a tagok egy része oly éktelen magaviseletet tanusitott, mely a „parlamenti illem"-mel egyátalán nem fér össze, — egy hivatalosan kiküldött rendőrtiszt feloszlatta. A társulat reputácziója érdekében megjegyezzük, hogy a többség ez eljárást helyeselte.

Gyógyszer a roncsoló toroklob ellen. Tenki Sándor, Felső-bánya város alorvosa a diphteritisre nézve sajtó utján egy ujabb, és még kevésbbé ismert gyógyszert ajánl, mely salicyll-savnak (audum Salicyllu) neveztetik s melyet ő e betegségnél kiváló sikerrel használt.

Rokon gyilkosság. Lévén ifju Kuna József ittasan térve haza, nagybátyjával, id. Kuna Józseffel erős szóvitába elegyedett, aztán felkapott egy nagy kést, s megrohanva nagybátyját, annak mellén halálos szurást ejtett. A gyilkos elfogatott s átadatott a kir. járásbiróságnak.

Rendőri hirek. Handler Róbert ismeretes tolvaj a józsefutczai 60. számu házban Schmiedschuh Anna lakását feltörvén, abból fényes nappal több tárgyat elviendő volt; azonban észrevétetvén, elfogatott s a kapitánysághoz kisértetett. — Herede Gábor rendőr mult éjjel az István uton 3 gyanus embert vett észre, kik közül egyik zsákot vállán, a másik kettő egy-egy hosszu lánczot czipelt. A rendőr megszólitására a három egyén futásnak indult, kettőt azonban sikerült elfogni, kik bevallották, hogy a zsákot, s az abban levő pulykát, csirkét és nagy mennyiségü ruhát Budán lopták. — Budán egy korcsmárosnál kocsit hagyott zálogba 70 frtért Burián Gábor; azonban nem tudva beigazolni, hol szerezte azt és a lovat; befogatott. — Bécsben közelebb 3 tagból álló merész tolvajbandát fogtak el. Mindhárman magyarországiak.

Rövid hirek. — **Orgyilkosságot** akart elkövetni valami szerb ember Mihályi Viktor lugosi püspök ellen; de a folyosón megfogta egy szolga, kicsavarta kezéből a kést s a zajra előrohanó cselédség megkötözve szolgáltatta át a hatóságnak. — **A sziniképezde növendékei** január 17-én zártkörü tánczvigalmat rendeznek. — **Bécsben** 5000 frt áru fát fognak kiosztani a szegények közt a királyi pár ajándékából. — **Lady Blackword** (Lear Fani), az orosz nagyherczeggel szőtt viszonya folytán ismeretes kalandornő jelenleg Bécsben él, egy elsőrendü vendéglőben lakva. — **A király** az orosz czárnak a katonai Mária-Terézia rend lovagkeresztjét adományozta. — **A főv. gazdasági hivatal által** a főváros részére szükséglendő kőolaj szállitására csak egy ajánlat érkezett be. — **Az egyetemi betegápoló egylet** ügyében küldöttség járt Trefort miniszternél, kinek biztató felelete átalánosan jó benyomást tett az egyetemi ifjuságra. — **A sugár-ut s Mező-utcza szögletén** tegnap előtt két kis gyermeket fosztottak ki ruháikból (Budapesten történt, nehogy valahova Arábiába gondoljon valaki.) — **Kedves gyermek előadás** tartatott a „Fáczánnál", mely a tabáni szegény gyermekkert javára mintegy 100 frtot jövedelmezett. — **A dunagőzhajózási társulatnak** egy teherszállitó hajóját egy jégtábla a többi hajóktól elszakitá s a Duna közepe felé terelte, s a hajó, melyen szerencsére senki sem volt, lassan haladt a jégtorlatok között lefelé. — **A budai izraelita koma egylet** ma kezdte meg egyik tagja, Fleischer J.-nél müködését, mely alkalomnál az egylet összes tagjai jelen voltak. Az egylet humanus czélja, szegény családoknál, melyek komát nem találnak, ezen tisztet magukra vállalni — kellő biztositékot nyujt életrevalóságáról.

A népszinházban Bercsényinek „Két huszár és egy bakancsos" czimü bohózata került szinre vasárnap. A darab kritikán alól áll. Valóságos férczmü, mely a legközönségesebb vasárnapi publicum igényeit sem elégitheti ki. Aztán még gondoskodtak róla, hogy mentől roszabb előadásban kerüljön szinre. Az egy Partényit kivéve, a ki rajta volt, hogy valamit teremtsen a bakkancsos szerepből, a többi szereplőről legjobb meg sem emlékezni. Az öblös szinház nem telt meg, a kik pedig eljöttek, háromnegyed kilenczkor boszankodva oszoltak szét.

Irodalom.

Uj könyvek. Ráth Mór kiadásában igen csinos kiállitásban a következő müvek jelentek meg: A karthausi b. Eötvös Józseftől 7. jutányos kiadás. Ára 1 frt 80 kr. — Lucrezia Borgia Gregorovius után forditotta Márkus Miklós. Első rész. A közelebb megjelenő 2. részszel együtt ára 3 frt. — Az ókor története Duncker Miksa után forditotta Jónás János tanár 6. füzet Ára 1 frt.

„Ujvidék" czimmel januártól kezdve Frankl István kir. főgymn. igazgató szerkesztése és Torday György tanár fömunkatárs közremüködésével főként az alsó magyarországi érdekeket képviselő politikai és vegyes tartalmu havi lap fog megindulni. Előfizetési ára egész évre 6 frt. Politikai állására nézve kormánypártinak igérkezik, mert olvasóit „szabadelvü kormányunknak bajainkból kivezető nagy munkájáról" is szándékozik értesitni.

Megjelent: „A székely-keresztúri m. kir. állami tanitóképezde II. értesitvénye" az $187^4/_5$ $187^5/_6$ kezdetéig terjedő 4 évről. A képezdei igazg. tanács megbizásából a tanári kar közremüködésével összeállitotta Kozma Ferencz, igazgató. A füzet kimeritő képet nyujt a képezde állapotáról s annyiban különbözik más hasontárgyu kimutatásoktól, hogy a tantárgyak anyagának módszeres feldolgozását részletesen tartalmazza.

Tudatjuk a tisztelt olvasó közönséggel, hogy Pétery Károly kitünő könyve a „Jezsuiták"-ról, szerkesztőségünkben még mindig megszerezhető 1 frtjával. Megrendelések a legnagyobb készséggel teljesittetnek.

Közgazdaság.

A közös osztrák-magyar vasutigazgatói értekezletnek, mely f. hó 16-án Bécsben fog tartatni, egyik kiváló tárgya leend a kocsi ügyekben fenálló bizottság azon javaslata, hogy az osztrák-magyar vasutak is a német vasutaknál fenálló alacsony kocsibéreket számitsák fel egymásnak.

Bécsi terménytőzsde decz. 11. Buza elkelt 25,000 vámmázsa csekély vételkedv mellett; rozs erősen kinálva alig tarthatta meg árait; árpa jobb minőségü külföldre változatlan árak mellett keresett volt; tengeri erősen kelt, ára változatlan; zab 5—10 krral javult; liszt ára ingadozott. — Buza bánsági 86—87 fns. Leobensdorfból 5.70, magyar Mosonyból 5.30 kr. vámmázsája, rozs osztrák 79—80 fns. 3.84, tengeri bácskai mérője 2.90 kr. magyar vámmázsa Tornázról 2.40, zab magyar 47—52 fns. mérője 2.74—3.06 kr.

N. Várad decz. 9. Buza mérője 3.40—4.50 kr, kétszeres 3—3.20 kr, rozs 2.40—60 kr, árpa 1.60—1.80 kr, zab 1.70—90 kr, tengeri 1.70—90 kr, burgonya 1 frt.

Szeged decz. 11. Buza tiszai 84—85 fts vmázsa 4 frt 85—90 kr. Rozs 78—80 mérő 80 bécsi font 3 frt 10—15 krajczár. Árpa 65—72 mérő 72 bécsi font 2 frt 25—20 kr. Tengeri vámmázsa 2 frt 5—10 kr. Zab bécsi mázsa 4 frt 10—20 kr. Köles mérő 82 bécsi font 2 frt 10—20 kr.

Kecskemét decz. 11. Tisztabuza pozs. m. 4.20—5. Elegyesbuza pozs. m. 3.60—4. Rozs pozs. m 2.90—3.10. Árpa pozs. m. 1.90—2.10. Zab pozs. m. 1.80—2. Köles pozs. m. 1.80—2. Kukoricza pozs. m. 1.70—2. Burgonya pozs. 60—1.

A kamató pénztári jegyek november havi forgalmáról eme kimutatást teszi közzé a pénzügyministerium: Maradt október hó végével: 126 darab 100 frtos és 2303 drb 1000 frtos; novemberben kibocsáttatott 100 drb 100 frtos és 540 ezerforintos; novemberben beváltatott 14 drb 100 fr és 419 drb ezer forintos, e szerint forgalomban maradt november végével 122 db száz- és 2424 darab ezerforintos p. t. jegy.

Kivonat a „Budapesti Közlöny"

(decz. 12-iki számából.)

Árverések: Szeged jan. 12. febr. 12. báró Gerliczy Felix háza. — Világos decz. 27. Huj György háza és szőlője. — Ábrány jan. 12. febr. 12. Kata Tögyer ingatlanai. — Ekecs (Komárom) jan. 17. febr. 17. László Dávid urb. telke — N. Kálló decz. 17. Kállay Ákosné ingóságai. — Albis (Bihar) jan. 14 febr. 14. Pál János ingatlanai. — Bölcske jan. 10. febr. 10. Sárosdi Éva háza s földje. — Várdomb (Tolna) jan. 10. febr. 10. Hüber Jakab fekvőségei. — Budapest decz. 29. Gönnert Vincze budai házrésze és szőlője. — R. Lugos (Temes) jan. 10. febr. 10. Benarek András birtoka. — Budapest febr. 14. márcz. 29. Goldstein Sarolta zöldfa utczai 93,180 frtos háza. — Debercsény (Nográd) decz. 14. jan. 21. Paczday Antal birtoka. — Konkolyfalva — (Deés) febr. 7. apr. 7. Stein Albert ingatlanai. — Munkács decz. 30. jan. 28. Hubert József birtoka.

Csödök. Megay C. M. gy. fehérvári kereskedő elleni csőd megszüntetett. — Blau Móricz putnoki lakos ellen, bej. febr. 8—10-ig perügy. Farkas Gyula. — Müller Gyula pacsai kereskedő ellen; bej. 7—9-ig, perügy. Gabelics Imre. — Albanich Florian n.-kanizsai hagyatéka ellen; bej. febr. 7—9-ig; perügy. Portier Samu. — Kulics Antal budapesti épitész ellen; bej. márcz. 1—3-ig, perügy. kisbári Kis Ferencz.

Nemzeti szinház. Kedden, decz. 14. Perotti Gyula ur vendégjátékaul: „A tévedt nő." Opera 4 felvonásban. Irta Piave.

Népszinház. Kedden, decz. 14. Soldosné Luiza asszony mint vendég. „Angot asszony leánya." Operette 3 szakaszban.

Vár-szinház. Kedden, decz. 14. „A tudós nők" Vigjáték 5 felv. Irta Moliére.

Felelős szerkesztők:
Csávolszky Lajos és Szederkényi Nándor.

*

A budapesti áru és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1875. Deczember 13.

Gabonanem	Minőségi suly	Ára vámmázsánként
buza bánsági	81	4.30 - 4.40
" " uj	82	4.45 - 4 55
" " "	83	4.70 - 4.80
" " "	84	4 90 - 5.00
" " "	85	5.10 - 5.20
" " "	86	5.25 - 5.30
" " "	87	. — .
" tiszav. "	81	4.45 - 4.50
" " "	82	4.60 - 4.70
" " "	83	4 80 - 4 90
" " "	84	5 00 - 5 10
" " "	85	5 15 - 5 25
" " "	86	5.30 - 5.40
" " "	87	5 30 - 5 35
" pestvid. uj	81	4.25 - 4.35
" " "	82	4.40 - 4.50
" " "	83	4.60 - 4.75
" " "	84	5 00 - 5.00
" " "	85	5.05 - 5 15
" " "	86	5.20 - 5.25
" fehér m. "	81	4.45 - 4 55
" " "	82	4 60 - 4.70
" " "	83	4.80 - 4.90
" " "	84	5 00 - 5.10
" " "	85	5.15 5.25
" "		

Érték-papirok.	Árfolyam véve	kínálva
Állampapirok.		
Magy. vasuti költ. á 120 frt.	101 50	102.—
Gömöri államvasut zálogl.	—.—	—.—
Magyar sorsolási kölcsön	73 ⅞	74.—
Magyar földteh. kötv.	81.—	81.25
Ugyanez sorsol. zárad. 1867	80.25	80.75
Tem. bánát. földm.	80.—	80.50
Sors. záradékkal 1869	—.—	—.—
Horv.-Szlav. földt. kölcs.	—.—	—.—
Erdélyi földment. kölcs.	79.50	80.—
Erd. erdőválts. ktl. 100 frt.	74.75	75.—
Unif. államadó 5% papir.	69 25	69.50
Unif. államadó 5% ezüst jan.—jul. kamatozó	73.50	73.75
Unif. állandó 5% ezüst okt. kamatozó	73.50	73.75
500 frtos 1860-iki sors.	111.75	112 50
100 " 1860-iki "	117.50	118 50
100 " 1864-iki "	133 —	134.—
1871 pesti vár. kölcs. 6%	89.50	90.—
Biztositási papirok.		
Atlas viszontbiztositó	—.—	—.—
Első magy. bizt. kizárólag	1045	1050.
Haza	60.—	65 —
Pannonia	338 —	40.—

Érték-papirok.	Árfolyam véve	kínálva
Pesti	40 —	41.—
Hunnia	.—	.—
Kronos nyugd. és életbizt.	—.—	—.—
Unió	108.—	110.—
Tisza bizt. társulat.	—.—	—.—
Vasuti papirok		
Pécs-Barcsi vasut	—.	—.—
Pesti lóvaspálya	200.—	202.—
Budai lóvaspálya	—.—	60.—
Ujpest-Rákos-Palotai lóv.	—.—	—.—
Alföld-Fiumei vaspálya	—.—	—.—
Eszakkeleti vaspálya	116.—	117.—
Magyar keleti vaspálya	—.—	—.—
Erdélyi vaspálya	—.—	—.—
Déli vasuttársulat	—.—	—.—
Budai gőzsikló	56.—	57.—
Bank papirok.		
Ált. magy. municipális hitelegylet	12 50	13.—
Angol-magyar	34.50	34.75
Bánáti ker. és hitelbank	—.—	—.—
Magy. általános hitelbank	204 50	205 —
Franco-magyar bank	30 50	31.50
Magy. általános földh. int.	64 50	64 75

Érték-papirok.	Árfolyam véve	kínálva
Magyar jelzáloghitelbank	34.00	36.00
Kisbirtokosok földhitelint.	.—	.—
Soproni nyug.-m. o. jelz. h.	—.—	—.—
Pozsonyi hitelbank.	—.—	—.—
" iparbank	—.—	—.—
Takarék- és hitel-egylet	65.—	66.—
Pesti népbank	—.—	—.—
Budai-Obudai népbank	.—	—.—
Iparbank	54.00	55.00
Budai kereskedelmi bank	146 —	148.
Pesti kereskedelmi bank	790.—	795.—
Pesti iparbank	218 —	222.—
Pest-budai kézművesbank	50.50	51.—
Pesti egyleti bank	—.—	—.—
Debreczeni keresk. bank	—.—	—.—
Temesvári keresk. és iparb.	—.—	—.—
I. Erdélyi bank	—.—	—.—
Takarékpénz. részv.		
Ó-Budai takarékpénztár	—.—	—.—
Ferencz.- s Józsefv. takp.	—.—	—.—
Orsz. közp. takar. pénztar	82 —	82.50
Pesti I. hazai	2440	2450
Pest-Lipótvarosi	—.—	—.—
Buda-pesti főv. takarékp.	130.—	132.—
Pest-Terézvar. takarékp.	—.—	—.—

Érték-papirok.	Árfolyam véve	kínálva
Pest elővárosi takarékp.	38 00	39.00
Általános budai polgári	—.—	—.—
Malmok.		
Árpád gőzmalom	.—	.—
Aradi gőzmalom	—.—	—.—
Blum-féle gőzmalom	.—	.—
Concordia gőzmalom	150.—	155.—
Erzsébet gőzmalom	118.—	120.—
Király gőzmalom	—.—	—.—
Luiza gőzmalom	108.00	109.—
Molnár és sütők gőzmalma	259.—	260.—
Henger gőzmalom	790.—	795.—
Viktoria gőzmalom	179.00	181.—
Első buda-pesti gőzmalom	685.—	690.—
Budai gyártelepitvények	0.00	0.—
Pannonia gőzmalom	510.—	515.—
Részvény vállalatok.		
Első magyar serfőzde	368.—	372.—
Sertés hizlaló	137.—	138.—
Athenäum	242.00	243.—
Pesti nyomda	510 —	515.—
Franklin társ.	1 0.—	175.—
Egyesült magy. gőzh.-társ.	—.—	.—
Ganz-féle vasontődék	168.—	172.—

Érték-papirok.	Árfolyam véve	kínálva
Gschwind-féle szeszgyár	219.—	220.—
Első magyar bőrgyár	—.—	—.—
R.-Murányi bánya	4900—	—.—
Gyapjumosó és biz. I. m.	123.00	125.00
Salgótarjáni bánya	58.—	62.—
Schlick'féle vasöntődék	115.—	118.—
Soda- és vegyészeti	—.—	—.—
Sóskuti kőbanya	80.—	85.—
Spodium- és csontlisztgyár	160.—	162.—
Szesz I. magyar	160.—	165.—
Kőszén- s tégla- (Drasche) gyár	95.—	100.—
Magyar ált. kőszéngyár	—.—	—.—
Ált. waggon-kölcs.-társ	—.—	—.—
Alagut	52.—	53.—
Zarzetzky-féle gyufagyár	—.—	—.—
Sz.-Endrei téglagyár	—.—	—.—
Buda-Pesti téglaégető	—.—	—.—
Buda-ujlaki tégla s mészgy.	43.—	45.—
Kőbányai tégla társ.	50.—	55.—
Zálogjegyek.		
5½% magyar hitelintézeti	86.25	86 50
5% arany vagy ezüst.	87.50	87.75
5½% jelzálog hitelbank	87.75	88.—
6% kereskedelmi bankj.	88.⅛	88 25

Érték-papirok.	Árfolyam véve	kínálva
6% ált. földh. részvényt	89.50	90.00
5½% " "	87.50	88.00
Elsőségi kötelezvények.		
Észak-keleti vasválpa	—.—	—.—
Erdélyi vaspálya ezüst	—.—	—.—
Buda-pesti lánczhid	85.50	86.—
Bors.-misk. gőzmalom 6%	—.—	—.—
Buda-pesti gőzmalom	182.—	—.—
Pannonia gőzmalom	—.—	—.—
Egyesült magy. gőzh. társ.	—.—	—.—
Valuta.	véve	kínálva
Pénzek.		
Arany	5.31½	5.32
Osztrák. magyar 8 forintos	9.09	9.10
Napoleond'or	9 90	9.10
Osztrák-magyar ezüst	105 75	106.—
Porosz pénzt. utalványok	1.68	1.68½
Devise. — Váltók.		
Augsb. 100 frt. déln. érték	—.—	—.—
Frankfurti	55.25	55.35
Hamburgi 100 marcobank	55 30	55.50
London 100 Lira	113 25	113 50
Páris 100 franc	45.00	45.10

KÖZLEKEDÉS.

Gyorsvonatok.

Budapest indulás 7.50 reggel
Bécs érkezés 2.12 délután 9.29 este.
Bécs indulás 3.15 délután
Budapest érkezés 10.05 este 6.35 reggel.

Gyorsvonatok a gőznajókhoz csatlakozással.

Bécs) éjszaki vasp. indulás 1 53 délután
Bécs) állam " " 3.43 "
Budapest indulás 10.40 este.
Szeged " 2.34 reggel } kedd
Temesvár " 5.19 " } és
Báziás érkezés 8.50 " } szombat
Báziás indulás hétfő és péntek 6. este.
Temesvár " " 9.42 este.
Szeged " kedd és szombat 1.32 reggel.
Czegléd " " " 5 29 "
Budapest " " " 7.50 "
Bécs) érk. állam vasp. kedd és szombat 1.56 d. u.
Bécs) " éjsz. vasp. " " 2.03 d u.

Személyvonatok.

Bécs indulás 8.45 reggel 8.20 este.
Budapest érkezés 5.56 délután 6.03 reggel.
Budapest indulás 6.57 délután 7.05 reggel
Báziás érkezés 8.46 reggel 10.29 este.
Báziás indulás 6.05 este 3.30 reggel.
Budapest érkezés 8.12 reggel 7.49 este.
Budapest indulás 9.15 reggel 9.25 este.
Bécs érkezés 6.09 délután 6.03 reggel.
Bécs indulás 7.40 reggel 5.50 este
Ujszőny érkezés 1.22 délután 11.13 éjjel.
Ujszőny indulás 2.42 " 3.55 reggel.
Bécs érkezés 7.50 este 8.44 reggel.
Valkány ind. 3.21 d. u. | Perjámos ind. 8.25 reg
Perjámos érk. 6.06 d. u. | Valkány érk. 11.10 d.e
Jassonova indulás 4.48 reggel 8.12 reggel.
Oravicza érkezés 7.15 reggel 9.54 reggel.
Oravicza indulás 5 délután 7.08 este.
Jassenova érkezés 6.38 délután 8.53 este.
Oravicza indul 10.30 délelőtt.
Oteyerdorf érkezik. 1.55 délután
Steyerdorf indul 2.45 délután
Oravicza érkezik 5.57 délután
Tótmegyer indul. 1 45 délután
Surány érkezik 2.15 délután.
Surány indul 12. 45 délután.
Tótmegyer érkezik 1.10 délután.

Magyar királyi államvasutak.

Budapest indulás 3 délután 8.45. este.
Losoncz indulás 8.02 este 4.42 reggel.
Ruttka érkezés 1.11 éjjel 1.52 délután.
Ruttka indulás 12.48. éjjel 4 délután.
Losoncz indulás 4.17 reggel 1.07 este.
Budapest érkezés 11 délelőtt 8.57 reggel.
Sólyom indul 10.19 este.
Seszterceb. érkezik 11.46 éjjel.
Seszterczebánya indul 8.08 este.
Sólyom érkezik. 9.15 este
S.-Berzencze indul 9.25 délelőtt.
Selmecz érkezik 12.12 délután.
Selmecz indul 4.25 délután.
G.-Berzencze érkezik. 6.27 délután.
Miskolcz indulás 1.45 délután 5 délután
Fülek érkezés 7. este 12 50 éjjel.
Fülek indulás 6.50 reggel 7.50 este.
Miskolcz érkezés 11.37 délutan 6.45 reggel.
Budapest indulás 7.30 reggel 12 délben 10.30 éjjel.
Hatvan " 9.36 " 3 22 délután 1.51 "
Miskolcz érkezés 1 délután 8.45 este 7.10 reggel.
Miskolcz indulás 1.25 " 7.50 reggel 10. éjjel
Hatvan 4.52 délután 1.35 délutan 3.34 reggel.
Budapest érkezés 6.50 este 4.25 délután 6.30 reg
Vámos-Györk indulás 3.15 éjjel 12.19 délután.
Gyöngyös érkezés 3.50 éjjel 12.54 délután.
Gyöngyös indulas 1.30 éjjel 9.28 reggel.
Vamos-Györk érkezés 1.59 éjjel 9.57 reggel.
Füzes-Abony indulás 6.10 este 5.53 reggel.
Eger érkezés 9.13 este 5.53 reggel.
Eger indulás 2.04 délután 11.37 éjjel.
Füzes-Abony érkezés 2.49 délután 12.22 éjjel
Hatvan indulás 6.21 reggel 5.25 délután.
Szolnok érkezés 9.44 reggel 9 este.
Szolnok indulás 5.06 reggel 12.47 éjjel.
Hatvan érkezés 8.45 " 4.29 reggel.
Zákány indulás 6.30 reggel 3.45 délután
Zágráb érkezés 9.35. " 8.10 este.
Zágrab indulás 5.05 délután 7. 50 reggel.
Zakany érkezés 8.25 este 12.15 délben.
Károlyváros indulás 12.20 délután.
Fiume érkezés 9.25 este.
Fiume indulás 6. reggel.
Károlyváros érkezés 2.25 délután.

Déli-vasuttarsaság.

Budapest indulas 7.15 reg. 10.45 délelőtt 9.45 este.
Pragerhof érk. 5.22 délután 4.57 reggel 8.20 regg.
Pragerhof indulás 9.35 reggel 6.45 este 10.05 éjj.
Budapest érkezik 1.87 este 6.05 reggel 4.56 d. u.
Kanitsa 10.55 éjjel 5.45 reggel 2.15 délután.
Becsujhely érk. 7.13 reg. 12.46 d. u. 3.35 d. u. 0.07 este.
Bécsujheiy ind. 10.10 d. e. 1.35 d. u. 8.20. este 9.50 este.
Kanizsa érkez. 10.33 délelőtt 10.18 éj. 4.37 reggel
Kanizsa indulás 5.18 reggel 2.35 délután.
Barcs érkezés 7.58 reggel 6.23 este.
Barcs indulás 12.08 éjjel 10.48 délelőtt.
Kanizsa érkezés 3.19 reggel 1.21 délután.
Székes-Fehérvár indulás 10.18 délelőtt 12.éjj
Ujszőny érkezés 2.42 délután 3.55 reggel.
Ujszőny indulás 2.33 " 11.37 éjjel.
Székes Fehérvár érkezés 5.54 délután 2.58 éjjel.
Zagrab indulás 10.05 delelőtt 8.45 este.
Károlyváros érkezés 12 délben 10.10 éjjel.
Károlyváros indulás 5.10 reggel 2.35 délután
Zágráb érkezés 7 05 reggel 4.25 délután.
Sziszek indulás 4.58 reggel 5.43 "
Steinbrück érk. 10.49. d.e. 3.15 d. u. 11.10 éjjel.
Steinbrück indulás 4 reggel 4.40 délután.
Sziszek érkezés 9.50 délelőtt 9.53 este.
Fiume indulás 5 reggel 6.30 este.
Szentpéter érkezés 8.23 reggel 9.53 este.
Szentpéter indulás 2.15 éjjel 8.45 este.
Fiume érkezés 6.13 reggel 12.1 éjjel
Zákány indulas 6.48 reggel.
Battaszék érkezik 3.44 délután.
Báttaszék indulás 3.37 reggel.
Zákány érkezik 12. délben.

Tiszavidéki vaspálya.

Budapest indulás 7.30 reggel 6.26 este.
Debreczen indulás 3.51 délután 4.30 reggel.
Kassa érkezés 11.52 éjjel 6 este.
Kassa indulás 5 reggel 6.20 délelőtt.
Debrecen indulás 12.42 délután 10.12 éjjel.
Budapest érkezes 8.31 este 8.40 reggel.
P.-Ladány indulás 2.35 délután 5.10 éjjel.
Nagyvárad érkezés 4.27 " 5.21 reggel.
Nagyvárad indulás 11.22 délelőtt 9. este.
P.-Ladány érkezés 1.43 délután 11.45 éjjel.
Budapest indulas 7.30 reggel 6.26 este.
Arad indulás 3.56 délutan 6 reggel.
Temesvár érkezés 5.46 este 8.35 reggel.
Temesvár indulás 10.17 délelőtt 5.55 este.
Arad indulás 12.30 délután 9.10 este.
Budapest érkezés 8.31 este 8. 5 reggel.

Vágvölgyi vaspálya.

Pozsony indulás 7.30 reggel 1.31 d.u. 6.30 este.
Nagyszombat érkezés 9.12 d. e. 3.38 d. u. 8.42 é
Nagyszombat indulás 6.15 reg. 1.23 " " 6 23 est.
Pozsony érkezés 7. 7 reggel 3.30 d. u. 8.35 éjjel.

Magyar északkeleti vasut.

Szerencs indulás 9.05 délelőtt 3.59 délután
S.-A. Ujhely indulas 11 30 délelőtt 5.44 este
M.-Sziget érkezés 9.29 éjjel 5.36 reggel
M.-Sziget indulás 6.55 reggel 9 24 éjjel.
S.-A. Ujhely indulás 5.45 este 9.21 délelőtt.
Szerencs érkezés 7.48 este 11.02 "
Debreczen indulás 4.12 délután 4 reggel.
Királyháza érkezés 12.31 éjjel 10.03 délelőtt.
Királyháza indulás 3.19 reggel 2.56 délután.
Debreczen érkezés 11.50 délelőtt 9.07 este.
Batyu ind. 3. 12 délután. | Munkács ind. 11.49 d. e.
Munkács érk. 4.23 d. u. | Batyu érkezés 1 d. u.
S.-A.-Ujhely indulás 6.09 este 8.57 reggel.
Kassa érkezés 8.44 éjjel 12.13 délután.
Kassa indulás 5.11 reggel 1. 1 délután.
S.-A.-Ujhely érkezés 8.56 reggel 5.30 este.
Ungvár indulas 12.11 délután.
Nyiregyháza érkezik. 6.46 délutan.
Nyiregyháza indulás 3.20 reggel.
Ungvár érkezik. 4. 10. délután

Első erdélyi vaspálya.

Arad indulás 1.20 reggel 4.19 délután.
Gyulafehérvár érkezés 4.51 délutan 2.55 éjjel.
Gyulafehérvár indulás 10 délelőtt 12.52 éjjel.
Arad érkezés 8.02 este 11.46 délelőtt.
Piski ind. 3.01 délutan. | Petrozsény ind. 7.10 reg
Petrozsény érk. 7.22 est. | Piski érkezés 11.52. d. e.

A magyar keleti vasut.

Nagyvárad indulás 5.07 délután 6.18 reggel
Kolozsvár " 11.21 éjjel 8.45 reggel.
Brassó érkezés 1.30 délután 6.10 reggel.
Közlekedik csak hétfőn s csütörtökön.
Brassó indulás 2.10 délután 7.30 este.
Kolozsvár érkezés 4.25 reggel 4.40 délután.
Közlekedik csak kedden és pénteken.
Nagyvarad érkezés 10.55 délelőtt 8.32 este.
Kocsárd indulás 3.20 reggel.
M.-Vasarhely erkezik. 5.45 reggel.
M.-Vásárhely indulas 10.05 éjjel.
Kocsárd érkezés 12.26 éjjel.
Kis-Kapus indulas 6.55 reggel 9.40 éjjel.
Nagyszeben érkezés 9.05 reggel 11.40 éjjel.
Közlekedik csak hétfőn és csütörtökön.
Nagy-Szeben indulás 5.40 délután 3.40 reggel.
Kis-Kapus érkezés 7.50 este 5.35 reggel.
Közlekedik csak szerdán és szombaton.
Tövis indulás 8.05 délelőtt 11.46 éj. 4.15. délut.
Gyulafehérvár érk. 9.45 d. e. 12.26 éjjel 5 d
Közlekedik csak hétfőn és csütörtökön.
Gyulafehérvár ind. 10.10 éjj. 3.19 reggel 8. d.
Tövis érkezés 10.50 éjjel 3.57 reggel 8.40 d. e.
Közlekedik csak szerdán és szombaton.

Alföld-fiumei vaspálya.

Nagyvárad indulás 5.05 délután 9.11 délelőtt
Eszék érkezés 10.23 délelőtt 11.20 éjjel
Eszék indulás 5 délután 3 reggel.
Nagyvárad érkezés 9.10 délelőtt 7.15 este
Eszék indulás 5.35 reggel 10.55 délelőtt.
Villány érkezes 7.17 reggel 1.11 délután.
Villány indulás 11.32 délelőtt 10 éjjel.
Eszék érkezés 1.14 délután 2.19 éjjel.

Mohács-pécs-barcsi vasut.

Mohács indulás 5 délután 6.20 reggel.
Barcs érkezés 12 éjjel 10.40 délelőtt.
Barcs indulás 8.08.reggel 6.41 este.
Mohács érkezés 12.20 délután 12.39 éjjel.

Magyar nyugoti vasut.

Székesfehérvár indul. 9.37 reggel. 12.19 éjjel
Grácz érkezik 8.18 reggel 5.53 d. u. 7.53 reg.
Grácz indul 6.40 reg. 9.37 d. e. 7.57 d. e.
Székesfehérvár érk. 5.40 d. u. 3.18 éjjel.
Kiscell indulás 9.26 délelőtt.
Szombathely érkezés 11.26. délelőtt.
Szombathely indulás 12.58 délután
Kis-Czell érkezés 3.8 délután.
Székesfehérvár indulás 9.37 délelőtt.
Szombathely érkezés 4.57 d. e.
Szombathely indul 7.10 reggel.
Székesfehérvar érk. 4.49 d. u.
Szombathely indulás 11.56 d. e.
Gracz érkezés 5.53 d. u.
Grácz indulás 9.20. délelőtt
Szombathely érk. 4.47 d. e.
Győr indulás 8.9 reg. 4.46 délután.
Kis-Czell érkezés 12.43 délben 8.35 este
Kis-Czell indulás 2.44 délután 6.26 reggel
Győr érkezés 6.23 este 9. 39 délelőtt

Kassa-oderbergi vasut.

Kassa indulás 5 reggel 12.45 délután.
Ruttek indulás 2.44 délután 1.40 éjjel.
Oderberg érkezés 6.30 este 5.25 reggel
Oderberg indulás 7.30 este 11 délelőtt.
Ruttek " 2 éjjel 4.15 délután.
Kassa érkezés 4.43 délután 3.50 reggel.
Kassa indulás 5.30 este 5.30 reggel.
Eperjes érkezés 8.02 " 3.36 "
Eperjes indulás 4 délután 2.15. éjjel.
Kassa érkezés 5.30 este 3.10. reggel

Eperjes-tarnowi vasut

Eperjes indulas 2.45 d. u. | Orló ind. 4.33 reg.
Orló érkezés 6.10 este. | Eperjes érk 8 15 reg.

Első magyar gallicziai vasut.

Legenye-Mihály indulás 7.44 este.
Przemysl érkezés 6.13 este 6.20 reggel.
Przemysl indulás 9.02 este 8.34 "
Legenye-Mihaly érkezés 4.26 délután.

HIRDETESÉK.

Lefaucheux töltényhüvelyek Caliber 16. 14. 12.
Közönséges barna, ezre frt. 15.— 17.— 19.—
1-ső minőségü zöld " frt. 18.— 20.— 22.—

Lancaster töltényhüvelyek Caliber 16. 14. 12.
Közönséges barna, ezre frt. 19.— 21.— 23.—
1-ső minőségü zöld " frt. 21.— 23.— 25.—
Valódi angol Eley " frt. 29.— 32.— 34.—

Kész revolver töltények. Caliber 7 9 12 m/m
Lefaucheux-revolverekhez száza frt. 2.50 3.— 3.50
Lancaster (középen gyuló) " frt. 3.— 4.— 4.50
Sharps (szélükön gyuló) " 5 m/m frt. 3.— 3.50 4.20
Kész töltények Flobert-féle szoba-fegyverekhez 6 m/m golyóval 50 kr. sörettel frt 1.50, 9 m/m golyóval frt 1.50, sörettel frt 2.60 száza.
Töltényfojtások, minden caliberü Lefaucheux- és Lancaster-fegyverekhez, közönséges 500 darabos csomag 75 kr, finom lemez 200 darabos doboz 40 kr.

Ezeren felüli vételnél külön engedménynyel.

Kitünő vadászfegyverek:
Egycsövü percussiós fegyverek 6.50 6.85, 7—12 frtig.
Kétcsövü " " 12, 18, 20, 22, 24—38 frtig.
" Lefaucheux-fegyverek 19.50, 30, 33, 35. 40, 50—75 frtig.
" Lancaster " 40, 42, 45, 50, 60, 70—75 frtig.
Revolverek minden nagyságu jó nemeit 6 frt 50 krtól 35 frtig **szintugy a vadászat minden egyéb szükségletét**, melyekről kivánatra rajzokkal ellátott részletes árjegyzékkel szolgalnak, ajánlják

KERTÉSZ és EISERT Budapesten, Dorottya-utca 2.
Irásbeli megbizások utánvét mellett gyorsan eszközöltetnek.

Nélkülözhetlen minden honpolgárnak!

Az 1876. évben életbelépő

MÉTER-MÉRTÉKHEZ

szükséges könyvek

WODIANER F-nél Budapesten megjelentek:

Méter-zsebnaptár 1876-ik évre. Ára füzve 30 kr, kötve 50 kr.

Méter-mérték-hitelesités körüli eljárás magyar és német nyelven, hivatalos kiadás. Ára 50 kr.

Méter-mértékről szóló törvény magyar, német és tót nyelven, hivatalos kiadás. Ára 20 kr.

Méter a tárczában. Ára 10 kr.

Méter-átváltoztatási táblák magyar és német nyelven, igen könnyen megérthető magyarázattal, külön-külön mezei gazdáknak, korcsmárosoknak, füszer- és röfösárú-kereskedőknek Ára 20 kr.

Korcsmáros, szesz- és sörfőzőknek! — Mezei gazdák- és iparosoknak! — Füszer- és röfösárú-kereskedőknek!

Hampel Győző,

Budapesten, nagy (3) korona-utca 16. sz.

(Hampel-féle ház),

árjegyzéke.

Napiárak vámfontonként = ½ Kilo.

Czukor, legfinomabb	24½	kr.
" finom	24	"
" törve	26	"
Kávé, Portorico, zöld	79	"
" Cuba, legfinomabb	85	"
" " valódi Boédeaux	88	"
" Mocca válogatott	82	"
" Arany Java	98	"
" Pörkölve vegyiték: Moc. Cuba, Jáva	105	"
Rizs, Aracan majdnem törmelék-mentes	9	"
" Rangoon, legfinomabb	10	"
" olasz, fényes	14	"
" " " non plus ultra	18	"
Árpakása minőségként 25, 22, 20, 16 és	10	"
Stearin gyertya 6-as és 8-as	50	"
Salátaolaj legfinomabb	50	"
Dara	14	"
Mandola édes	54	"
Mazsolaszőlő	34	"
Háziszappan	22	"
Keményitő jeles minőségü gallérnak	20	"
" legfinomabb Tullanglais	16	"
Szilva valódi török	13	"
Bab, fehér	7	"
Borsó, hámozok	11	"
Lencse, stockeraui	18	"
Dió, magyar	12	"
Magyoró, olasz	24	"
Maroni, olasz	12	"
Mák, kék	24	"
Körte, száritott	12	"
Sardin-Hal ½ szel.	80 és frt 1 —	"
" " ¼ "	42 " 55	"
Rum, Jamanica, üveg	80 és frt 1.50	"
" " "	45 " 65	"
" Brasiliai, pintes üveg	70	"
Thea különös finom	frt. 4.25	"
Boreczet első minőségü	40	"

Valódi francia pezsgőborok.

Veuve Clicquot, Ponsardin	3 frt 85 kr.
L. Roederer Carte blanche	3 frt 85 kr.
Heidsick & Comp. Monopole	4 frt — kr.
Moët & Chandon crém rosé	3 frt 90 kr.
Delbeck & Cie	2 frt 75 kr.
B. D. Pol & Cie	2 frt 75 kr.
Gustave Gibert Sillery frt 2.50 Medailles frt 3	
Charte Blance	3 frt 50 kr.
De Villers, rosé	2 frt — kr.
Fe. d Bart & Comp.	2 frt — kr.

Az árukat kivánatra bérmentve a házhoz küldöm.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a legnagyobb gonddal teljesittetnek.

Hampel Győző.

123 Budapesten, nagy (3) korona-utca 16. sz.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett

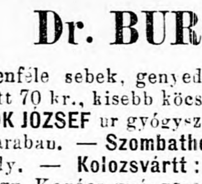

Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszaggatás, mell-, gerinczfájdalmak, keresztcsontfájás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen. **Egy csomag ára 1 frt 5 kr, kettöserejü 2 frt 10 kr.**

Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postan küldve 10 krral több. Valódian Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszertárában, király-utcza 7. sz. **Debreczenben:** Rothschneck ur gyógyszertarában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyógyszertarában. — **Mohácson:** Jezerics Károly. — **Kolozsvártt:** Wolff gyógyszerésznél. — **Pécsett:** Zsolnay. **Szegeden** Weiglein György, Kovács gyógyszer. — **Temesváron** Kraul, — **Aradon**; Prinner gyógysz. **Nagyváradon:** Molnar gyógysz. **Székes-Fehérvár:** Diebalia. — **Gyöngyösön:** Vozary gyógysz. — **Brassó:** Fabik gyógysz. — **Szigetvárott** Ehrenfeld W. — 239

SCHMIDTBERGER IGNÁCZ

lábbeli gyárnok

Budapesten,

Gizella-(régi szinház-)tér I sz. Deák Ferencz utcza sarkán.

ajánla magát a t. cz. közönségnek mindennemü **férfi és gyermek-czipö** készitésére, szilárd szolgáltatással legjutányosb áron. Vidéki megrendelések mérték szerint a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.

HEYER JUDIT,

fogtisztitó- és tyukszemmetszönö

BUDAPESTEN, curia-utcza 1. szám.

Hat évi működésem és számos tapasztalataim, miket e téren Berlinben szerzék magamnak, azon reményre jogositanak, miszerint Budapest magas uraságai, valamint a t. cz. közönség is, becses bizalmunkkal szintén szerencséltetni fognak.

A fogak tökéletesen megtisztittatnak minden ártalmas anyagok segitsége nélkül. Én a t. közönségnek a pénzt visszaadam, ha műtétem hatás nélkül maradna.

Műfogak 2 frttól kezdve berakatnak.

Katonáknak minden mütétet ingyen eszközöltetik 9 órától 4 óráig.

252

BILLEK W.

asztalosmester és ládakészitő **Budapesten,**

Ó-posta-utcza 3-ik szám

készit mindennemü

ASZTALOSMUNKAT,

elvállalja mindennemü

BÚTOR-JAVITÁS

és

FÉNYESSÉGET

legpontossabban és a legolcsóbb árakon.

Pósta-málhaládák minden nagyságban árjegyzék szerint

Könnyü postaládák árjegyzéke.

szám	hosszu	széles	magas	frt kr.
000	8	5½	4¼	13
00	10	6¼	5	16
0	12	7¼	6	25
1	14	8¼	6¼	30
2	16	8	6½	35
3	18	9¼	7	40
4	20	10	7½	45
5	22	11	8	55
6	24	12½	8½	65
7	25	13½	8¾	75
8	26	14½	9	85
9	28	15½	9½	1.—
10	30	16½	10	1.15
11	32	17¼	10½	1.30
12	34	18	11½	1.45
13	36	19	12	1.65
14	38	20	12½	1.75
15				

Egyuttal a t. cz. közönség figyelmeztetik hogy a nálam készitt ládák 2 szám mal nagyobb mind a másoké.

Főnyeremény 200,000 frt,

legkisebb nyeremény 195 ft.

1876. januárhó 3-án

történik a kormány altal alapitott s biztositott cs. kir. 1858. évi jutalomdij-kölcsön nagy huzása **42 millió frt.** összegben.

A kölcsön nyeremények közt, a következő nagy nyeremények foglaltatnak: **200 000** frtjával, — **150,000. 50,000 25,000, 20,000, 15,000, 10,000, 5,000, 2000, 1000, 500** s. a t. forintjával, és **195** frt minden kihuzott sorsjegy legkisebb nyereménynyel.

Semmi másféle kölcsön-sorsjáték nem nyujt oly nagy nyeremény-előnyöket, mint ez, s mindenkinek alkalom adatik, csekély betéti összegge' a **200,000** frt. megnyerhetésére.

Egy sorsjegy ára sorzat- s nyerszámmal 2 frt, 3 sorsjegyé 5 frt, 7 sorsjegyé 10, 15 sorsjegyé 20 frt. o. é. bankjegyekben.

Megrendelések, a pénzösszeg beküldése mellett, gyorsan, lelkiismerettel s bérmentve eszközöltetnek; minden megrendelőnek a sorsolási hivatalos alapterv mellékletetni fog, valamint felvilágositással szolgálandunk s a végbement huzás után a nyereménylajstrom minden részvevőnek ingyen küldetik meg, s a nyeremények azonnal kifizettetnek. A megrendelések közvetlen az alóirt kereskedői bazhoz intézendők.

171 **Breycha J.,** M./m. Frankfurtban, (Pestalozzistrasse 8.)

INGEK, jól és szilárdon készitett, fehérek vagy szinesek 1 frt 80 kr. — 2 frt 50- — 2 frt 80. 3 frt 10 frtig. Vászonnadrágok drbja 1 ft 50 2 ft 50 kr.-ig. Kaphatók **Langraf Mór-nál** Budapesten, koronaherczeg-(uri) utcza, „az esernyőhez." Ingek megrendelésénél a nyaktágasság megjelölése kéretik. **Árjegyzék, s szövet minta ingyen és bérmentve.**

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolyást**, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsöfolyásokat** (meg oly idülteket is), a **nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;

3 **hugycsőszükületeket:**

4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) **börkiütéseket**;

6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

26

Budapest, 1875. Nyomatott Vodianer F.-nél.